სახალხო გაზეთი

№ 742 სამშაბათი, 6 ნოემბერი 1912 წ. № 742

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიდებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. საშგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო-ჯერ, ხადამის 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „შრომა"-ში, მუხრანის ქუჩა, და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ საკავკასო სახლის ლ. და მ. შეტცლდა ამხ.-ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ხ. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში--მორსკაია 11, ვარშავაში--მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში--ბირჟის მოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი"-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი ავტორეწერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახავს ავტორის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. პასუხად მოლოპარაკება შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისთვის: ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი" 190.

ტელეფონი № 12-29

გაზეთის ფასი წელიწ. 8 მ. 50 კ. ცალკე № ყველგან 5 კ.
„ „ თვეში — 75 კაპ. დამატებანი 7 კ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

კანტორისაგან

1912 წ. პრემია **„გრდემლის" მისაღებად** უკანასკნელი ვადა არის მომავალ წლის 1 იანვარი, ამიტომ ვთხოვთ ყველას, ვისაც პრემია ერგება, ამ ვადამდე უსათუოდ მოიკითხონ, რადგანაც 1 იანვრის შემდეგ პრემია აღარ შეენახებათ და ყოველნაირი მიწერ-მოწერაც მიმდინარე წლის პრემიის შესახებ **უეურაღლეგოდ იქნება დატოვებული.**

სახალხო გაზეთი სურათებიანი დამატებით მიიღება ხელის მოწერა 1912 წლისათვის.

(არ მიიღება ხელის მოწერა ცალკე, უდამატებოდ და არც სურათებიანი დამატება იყიდება ცალკე).

წელიწადში ღირს 8 მან. 50 კაპ.

1 მ. და 50 კ. 1 მარტიდან 1 ივლისამდე

თვეში ღირს — — 75 კაპ.

(როგორც ქალაქში, ისე ქალაქ გარეთ).

საზღვარ-გარეთ თვეში ზედ-მეტი 25 კაპ.

წლ. ხელის მოსწერთ (რომელთაც პრემია „გრდემლი" ერგებათ) 8 მან. 50 კ. უნდა ამ ქონდეთ გადახდილი შემდეგ ვადებზე: პირველად 3 მ., 1 მარტისათვის 5 მან., 1 მაისისათვის 7 მ. და 1 მ. 50 კ. 1 ივლისამდე.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და მხოლოდ მიმდინარე წლის ბოლომდე.

გაზეთს, ფულის მიღების უფლებით, არსად არავითარი აგენტი არა ჰყავს (გარდა წ.-კ. ს. მთავარ გამგეობის ტფილისის წიგნის მაღაზიისა) და ამიტომ პასუხს აგებს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ფული ან ფოსტით არის გამოგზავნილი, ან პირდაპირ კანტორაშია მიღებული.

რედაქცია დაუბეჭდავ ნაწერების შესახებ ავტორებთან შიწერ-მოწერას არ ჰმართავს, თუნდ-საპასუხო მარკაც იყოს გამოგზავნილი და დაუბეჭდავ წერილებსაც არ ინახავს. დანარჩენ შემთხვევაში ყოველ შეკითხვის ან რაიმე ცნობის შესახებ საპასუხოდ საჭიროა ფოსტის მარკა.

დანარჩენი პირობები იხ. გაზეთის სათაურში.

ახალი კლუბი

ქართული თეატრი

სამშაბათს, 6 ნოემბერს, ქართულ თეატრში

კონცერტი,

ცნობილ პიანისტისა ა. კ. ბოროვსკისა.

ლაურეატა საერთაშორისო კონკურსისა ა. გ. რუბინშტეინის სახელობისა. შესრულებულ იქნება **კონცერტი** C—mo'l, რახმანინოვისა ფორტოპიანოსთვის ორკესტრთან, ფანტაზია „დონ-ჟუანი" ლისტისა და სხვ.

ბილეთების ფასი: პარტერში—3 მან.—1 მანეთამდე, ქანდარაში 60 კ. 20 კაპ.-მდე. ბილეთ. იყიდება თეატრის კასსაში. **დასაწყ. 8½ ს. საღ.** 1536

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ახლად გადაკეთების შემდეგ, ავადმყოფები მიიღებიან ძველებურ ადგილას, საკუთ. სახლი, № 7, მიხეილის პროსპექტისა და ვეტცელის სასტუმროს ახლო.

ტელეფონი № 590.

სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, ცალკე ნომრებით და საერთო ოთახები განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილებით.

მწოლიარე ავადმყოფთა მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი ექიმები-სპეციალისტები:

შინაგანი სნეულებანი.	**დავითიანი რ. ხ.** (ყოველ დღე) 1—2.
	მანსვეტაშვილი ვ. მ. (ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ.) 2—3.
	მაღალაშვილი გ. გ. (სამშაბ. და შაბათობით) 10—12.
	მიქელაძე შ. ა. (ყოველ დღე) 12½—1.
	ფედოროვი ე. გ. ყოველ დღე, გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.
ქირურგიული სნეულებანი.	**მარკევიჩი ვ. ლ.** კონსულტანტი (ყოველ-დღე 11½—12½)
	მელიქაშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
	ფირადოფი რ. ბ. (ყოველ დღე) 12—1.
ქალთა და აბორტიული სნეულებანი.	ექიმი-ქალი **ვერბიცკი-ფირადოფისა ლ.** (ყოველ დღე) 11—12.
	თიკანაძე ი. ე. (ყოველ დღე) 1—2.
	მელიქაშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
	სულიკოვი ბ. ი. (ყოველ დღე) 12—1.
ბავშვთა სნეულებანი.	ექ. ქალი **ბაქრაძე-დედაბრიშვილისა** (ყო დღე, გარდა ოთხ.) 1—1½ ს.
	მიქელაძე შ. ა. (ყოველ დღე) 12½—1.
	ფედოროვი ე. გ. (ყოველ დღე გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.
ხელოვნ. ნაღვლ. და ელექ.	**გედევანიშვილი მ. ა.** (შაბათობით) 10½—11.
	დავითიანი რ. ხ. (ყოველ დღე) 1—2.
	ფონდოევი, გ. ს. (ყოველ-დღე) 1—2 ს.
ყელ. ყურ. და ცხვ.	**აფენიანცი ნ. ა.** (ყოველ დღე) 12½—1½
	ორემბოვსკი ნ. ს. (ყოველ დღე) 2½—3.
თვალის სნეულ.	**მუსხელიშვილი ვ. ს.** (ორშაბათი, ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½.
კან. და ვენერ.	**დიასამიძე ა. ნ.** (ყოველ დღე) 1—1½.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამიკროკემიო და სანაქტერიოლოგიო ლაბორატორია. სისხლის გასინჯვა, ათამანგ. **Wasserman.** რჩევისათვის 50 კ., საწოლები 2 მ. დაწყებული. ცალკე ოთახი 5 მანეთიდან. მშობიარობა 10 დღე ფოლით ღირს 40 მ. ოპერაციები, კოსსულიუმი, შარდის ბუშტისა და მილების კატეტერიზაცია; „606" „914" და **წამლის ზეშხაპუნება**, ელექტრონით წამლ., მასსაჟი, ყვავილისა ცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა მედავთიანი საფასურით. ტ. 1010.

დოქტორი მედიცინისა ბერლინის უნივერს. გ. გ. მეგრაბიანცი
ნამლოგა ჭლექისა, ფილტვებისა, ძვლებისა, და სხვა ორგანოთა
ტუბერკულინ
შინაგან სნეულებით ავადმყ. წამლობა კიდევ რადიისა და ელექტრონის პრეპარატებით. იღებს ყოვ.-დღ. **ახალ ბინაზე** დილ. 9—12 ს. და საღამ. 5—7 საათ. ადრესი: **სოლოლაკი**, ბებუთოვის ქ., № 23 (განოვისქ. კუთხე). **ტელეფ. 7—92.** 777

ეუძლება დაკვეთა:
ილია ჭავჭავაძის თხზულებანი
ეძიმ მიხეილ გედევანიშვილის საგანგებო გამოცემა

წიგნი დაიბეჭდება ძვირფას ქაღალდზე; ილიუსტრაციებით; ძვირფასი ყდით; შეიცავს დაახლოებით 600 გვერდს; მოთავსებული იქნება ყველა

ლექსი და ბელეტრისტული ნაწარმოები,

(აგრედვე ჯერ დაუბეჭდავიც); ჩაერთობა მგოსნის ვრცელი ბიოგრაფია და მისი ნაწარმოებების კრიტიკული განხილვა. ფორმატი in quarto.

ფასი 8 მანეთი, რომლის გადახდა შეიძლება სამ ნაწილად, 3 მან. ხელის მოწერისთანავე, 3 მ. ენკენისთვეში და 2 მ. გიორგობისთვეში. ვინც 100 ცალზე ნაკლებს არ გამოიწერს, 10% დეეთმობა. გასასყიდად წიგნი არ გამოვა. დამკვეთლთ წიგნები დაურიგდებათ 1913 წელს.

წიგნის დაკვეთა შეიძლება: ტფილისში, ყორღანოვის ქუჩა, № 20, **ექიმ მიხეილ გედევანიშვილთან; და წერა-კითხვის სახ. წიგნის მაღაზიაში.**

ქუთაისში—წ. კ. ს. მდივან იასონ ფოთში—იონა მეუნარგიასთან. სამტრედიაში—ბ. ი. სტურუასთან. სილნაღში—ექ. ჯანდიერთან. სოხუმში—ნიკო თავდგირიძესთან. ჭიათურაში—წ. კ. გ. ს. ირ. დეკანოზიშვილთან. ბაქრაძესთან და იოსებ ოცხელთან. თელავში—თამარ აბაშიძესთან. ხონში—ეფროსინე ჭიჭინაძესთან. ბაქოში—ილია აგლაძესთან. ოზურგეთში—ექ. დიმ. ერისთავთან. ერევანში--ელენე ვირსალაძესთან

ბათომში—ს. მდივანთან. კავკავში—სოფიო ყალანდარაშვილთან. გორში—ნიკო ლომაურთან. ახალციხეში—როზალია ალექსიშვილთან

ვინც წიგნის დასაკვეთად ფულს ფოსტით თვით გამომცემლის სახელზე გზანის, მათთვის გასამარდებელ საბუთად საკმარისია თვით ფოსტის კვიტანცია. 1153

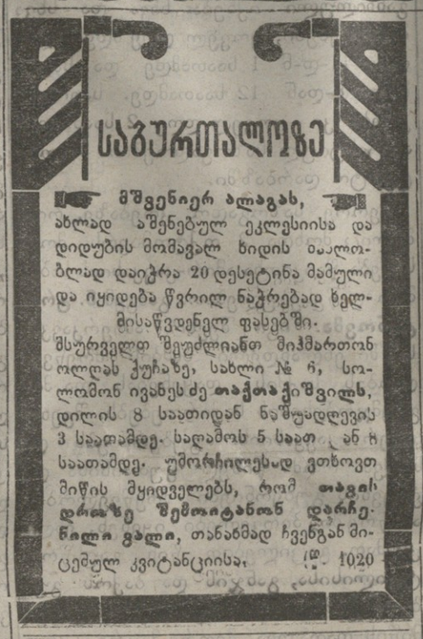

საგურთალოზე

მშვენიერ ალაგას, ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მომავალ ხიდის ალაბლად დაიკრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაკრებად ხელმისაწვდენელ ფასებში.

მსურველნი შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლღას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე **თაქთაქიშვილს**, დილის 8 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათ. ან 8 საათამდე. **უმოჩრილესად** ვთხოვთ მიწის მყიდველებს, რომ **თავის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ვალი**, თანაბმად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. 1020

იძლევა იჯარით 7 ოთახი,

თავისი მოწყობილობითა და ერთი მეპურეს დუქნითა. მნაკაკანოვისა და ჩ. რსკის მისახვევში, კახეთის ქუჩ. ახლო. პირობების გაგება შეიძლება მუხრანის ქუჩაზე, **თომა ჯანყარაშვილთან**, დილის 8 საათიდან საღამოს 8 საათამდე. 782

სამკურნალო

სპეციალისტ სამხედრო ექიმებისა გარეგან მოსიარულე ავადმყოფთათვის. ვანქის დი. ქ.-ზე, № 3, ალექსანდრეს ბაღის მახლობლად. ტელეფონი № 483.

ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ავადმყოფთა მიღება 9½-დან 5 ს.-დე.

ასპასოვი. ცხვირ., ყელ. და ყურისა. ყოველ-დღე. 1—2 საათამდე.

არგუთინსკი, შინაგ., ბავშვ. ყ.-დღ. 10 ს. 1½ ს.

ახვლედიანი შინაგან სნეულ. საბავშ. სამშაბათ. ხუთშაბათ. შაბათ. საღამოს 4—5 საათ.

ბოჟოვსკი. შინაგ. საბავშ. ორშაბ. ოთხშაბ. პარასკევ. საღამ. 4—5 ს.

მოსნე. ბავშ. და შინაგ. ავად ორშ., ოთხშ. და პარასკ. 2—3 საათ.

ნოვიცკი. ქალთა ავად., ყ.-დ. 1—2 ს,

კალამკაროვი. ქალ. ავად. ყ.-დღ. 12—1 საათ.

უკლადნიკოვი. შინაგ. ავად. სამშ., ხუთშაბ. 4—5 საათ.

თეთრაძე. სიფ., ვენერ., კან. ყ.-დ. 1—3 ს.

ჩუდნოვსკი ი. ნერვ., სულ., ელექტროთერაპია, ყ.-დღე გარდა კ.-უქმისა 11½—12½

რუდენკო. შინაგ. ავად. კონსულტანტი ხუთშ., კვ. 3—4 ს.

ვეესელოვზოროვი ქირურგ. ავად. ყოველ დღე, გარდა კვირ. დღ., 3—4 საათ.

ერმოლაევი—ბავშვ., შინაგან. ყ.-დღ. 1-2 ს.

იოსელიანისა ქალ. ავად., ორშ. ოთხშ.. პარასკ., კვირ. 11—12 საათ.

ბესსერი შინაგ., ნევრ.-ავადმ. — სამშ., ხუთშ., შაბ. კვ. 2—3 ს.

ბაგდოევისა, კბილ. ყ.-დღე 3—5 ს.

ლიმონი. კბილ. ყ.-დღ. 11—12 ს.

შამაში, ქირურგ. ავადმყ. ყ. დღ., კვ. გარდა 1½ 2½ ს.

კუნთებში შეუშხაპუნებენ და ძარღვებში შეუშვებენ „606"-ს

საღამოს 5—7 საათამდე.

კონსულტანტი ხირურგ. ავადმყ. დამსახურ. პროფეს. სიმპერ. სამხ. მედიკ. ავად. პროფ. მ. ს. სუბოტინი ორშ., ხუთშ. 3—4 საათ., წიდაწინვე ჩაწერით. 366.

ექიმი ი. ი. ბერიშვილი

სწავლობს **საშარდე** ორგანოთა, **თაშაბაგისა** და **კანის** ავადმყ.; **ვასსერმანის** რეაქციით იკვლ. ათამანგ. მოწამლ. სისხლს. მიღება ნაშუადღ. 3—5½ ს. **ელისაბედ. ქ., № 94**, სიფოსტო განყოფი. პირდა პირ. 1530

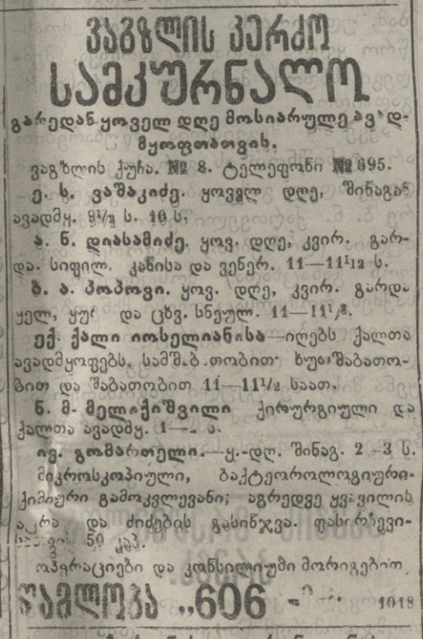

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარეგან-ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა. № 8. ტელეფონი № 395.

ე. ს. ვაშაკიძე. ყოველ დღე, შინაგან ავადმყ. 9½ ს. 10 ს.

ა. ნ. დიასამიძე. ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ. კანისა და ვენერ. 11—11½ ს.

ბ. ა. პოპოვი. ყოვ. დღე, კვირ. გარდა ყელ, ყურ და ცხვ. სნეულ. 11—11½.

ექ. ქალი იოსელიანისა—იღებს ქალთა ავადმყოფებს. სამშ.ბ.თობით ხუთშაბათობით და შაბათობით 11—11½ საათ.

ნ. მ. მელიქიშვილი ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1—2 ს.

ივ. გომბართელი.—ყ.-დღ. შინაგ. 2—3 ს. მიკროსკოპიული, ბაქტეოროლოგიური-ქიმიური გამოკვლევანი; აგრედვე ყველის აღრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისა 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგებით.

ნავლოვა „606" 1018

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მიხ. გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ-დღე დილ. 12—1 ს., საღამოს 6—7 ს., **გაშინჯვა** და გადაღება რენტგენის სხივებით. ვერა, ყორღანოვის ქ. № 20. წ. 1022

ექიმი ი. კ. აბაკელია

იღებს **შინაგან** და **ბავშვთა სნეულებიან** ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოს 4½—6½ საათ. **ელისაბედის ქ. № 7**, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ. 789

ექიმი ი. ე. ჯაში

განაგრძობს ავადმყოფთა მიღებას დედათა და სადოსტაქრო ავადმყოფ. ექიმობა ბავშვების ძვალთა ტლექისა ფიზიკურ-მექანიკურ საშუალებათ. დილის 11—1 ს. საღ. 5—8 ს. **დიდი ვანქის ქ. № 6.** 791

ექიმი ს. ი. ბაქელიშვილი

შიგნეულობისა და ვენერიულ ავადმყ. **დილ. 9—11** საათ., **საღ. 6—8** საათ. **დიდუბე, საგურამოს ქ., (მუშტაიდის ბაღის შუაგულიდგან მარჯვნივ), № 21**, ხრამელაშვილის სახლი. დღისით: 2—4 საათამდე. ბორნისა და ბაზრის ქუჩის კუთხე, № 14. 1411

ექიმი ჯ. არდაზიანი

შინაგან და ბავშვებ. ავადმყ. (სპეციალ. ფილტვებ. სნეულ. რევმატიზმიქარები) ტფილისი, ალექსანდროვის ქუჩა, № 3. 11—2 ს. საღამ. 5—7. 1045.

ექიმი შ. ა. მიქელაძე

იღებს **შინაგან** და **ბავშვათა სნეულებიან** ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 ნახ.--6½ საათ. **კახეთის ქ., № 6.**

ექიმი **კბილისა და ღრძილებისა**

ჯ. ა. ძაჯაია

იღებს ავადმყოფებს დილით 8—2 ს. საღამოთი 3—7საათამდე. ელისაბედის ქუჩა, № 151. დიდუბე 1046

ექიმი ალ. სოლოღაშვილი

იღებს ავადმყოფებს 9—2 საათ. და 5—4 საათ. გოლოვინის პრ. № 12. 1334

ექიმი ქალი

დ. ბ. საყვარელიძე.

იღებს ავადმყოფებს ქალისა და საბებიო. ნაშუადღ. 1—2 ს., საღამოს 5 6 საათამდე.

ყორღანის ქუჩა, № 9. 595.

ქართული პრესა

გაზეთმა „თემმა" კვლავ ერთი ისეთი ფანდი იხმარა, რომელიც არ შეგვიძლიან აღუნიშვნელად დავსტოგოთ. უკანასკნელ ნომრის მკითხურში იგი სხვათა შორის სწერს:

„მხოლოდ ამ არა ბუნებრივი კავშირით შეიძლება აიხსნას ის „გამარჯვება", რომელიც ჰხვდა წილად ქუთაისში მეორე ჯგუფს, ე. ი. ფედერალისტებს. ნამდვილი გამარჯვება რომ ყოფილიყო, ჩვენს სიხარულს საზღვარი არ ექნებოდა. თუ ვინმემ გაიმარჯვა აქ, ეს მხოლოდ და მხოლოდ ბურჟუაზიულმა დემოკრატიამ მაშინ, როდესაც გამარჯვება უნდა ჰრგებოდა მარტოდ მარტო ეროვნულ იდეალის მქონებელ ქეშმარიტ დემოკრატიას. ახლად არჩეული დეპუტატი ამ მხრით მართლა მეტად ძნელ მდგომარეობაში იქნება. თუ გამოამზევა მან ნამდვილი სოციალ-პოლიტიკური გულის ნადები მეორე ჯგუფისა, მაშინ იგი უეჭველად დაიმსახურებს თავის ამრჩევლების ერთი ნაწილის უმადურობას და თუ მიჩქმალა ეს გულის ნადები, ის სახელს გაუტეხს ჯგუფს. ამით აიხსნება, რომ „იმერეთი" და „სახ. გაზეთი" არაფერს ამბობენ ამ ხანად ახალი დეპუტატის მომავალ მოღვაწეობის შესახებ".

თუ ვინ აირჩია ბ-ნი გელოვანი, „ნამდვილმა" დემოკრატიამ, თუ არა ნამდვილმა, ამის გამორკვევა თვით „თემი"-სთვის მიგვინდვია. ეს კია, ამომრჩევლებს რომ გეგეჭკორისთვის შეეხედათ მოწყალე თვალით, მაშინ ისინი უსათუოდ დიდს დემოკრატებად გადაიქცეოდნენ. ეს იმდენად გაცვეთილი არგუმენტია, როგორც მესამე ივნისის კანონზე მითითება. როდესაც მესამე ივნისის კანონით შეკრეფილი ამომრჩეველნი სოციალ-დემოკრატს ირჩევენ, მაშინ ავიწყდებათ იგი, როდესაც იმარჯვებს მათი მოწინააღმდეგე ეროვნულ-დემოკრატიული ჯგუფი, მაშინ აგონდებათ. ვიმეორებთ, ეს იმდენად მოძველებული საპოლემიკო საშუალებაა, რომ სერიოზულ მკითხველზე აღარავითარ შთაბეჭდილებას არ ახდენს.

რაიცა შეეხება ახლად არჩეულ დეპუტატის უხერხულ მდგომარეობას, უნდა მთვასენოთ „თემს", რომ ტყუილად სწუხდება. ამომრჩევლებმა ძალიან კარგად იცოდნენ ვის ირჩევდნენ და ვის უცხადებდნენ ნდობას. იცის ეს ჩვენმა მკითხველმაც, იცის საზოგადოებამაც. ვინც ეურნალ-გაზეთებსა და ჩვენს საზოგადოებრივ ცხოვრებას თვალ-ყურს ადევნებს, იმისთვის საიდუმლოებას აღარ შეადგენს რას გააკეთებს ან რა იდეალებს ემსახურება ახლად არჩეული დეპუტატი. ვარლამ გელოვანი ჯგუფის კანდიდატია, და ვინც ჯგუფის პროგრამას იცნობს, იმას „სახალხო გაზეთი"-სა და „იმერეთი"-ს განმარტება აღარ დასჭირდება.

* * *

ამას წინად ჩვენს გაზეთში დაიბეჭდა ორი წერილი კახეთის რკინის გზის შესახებ. აღნიშნული იყო, რომ ამ რკინის გზას დიდი საფრთხე მოელის, თუ დროზე არ ვუპატრონეთ. ამავე საკითხს ეხება ეურნალი „კლდე", აღნიშნავს, რა სარგებლობა შეუძლიან მოუტანოს კახეთის რკინის გზამ ქართველობას, თუ იგი მას შერჩა ხელში, და სწერს:

„ასე ვუყურებდით კახეთის რკინის გზის ეროვნულ დანიშნულებას და გაფაციცებით თვალს ვადევნებდით მის ვითარებას. თავ.-აზნ. თითქოს შეიგნო საზოგადოების ასეთი შეხედულობა და, სიმართლე უნდა ვსთქვათ, დიდი მუყაითობა გამოიჩინა, ბევრი ენერგია და ფული დახარჯა ამ საქმის კეთილად დასაგვირგვინებლად; მაგრამ ცოტა მეტი წინდახედულობა უნდა გამოეჩინა და ის, რაც ბუნებრივ გაფართოვებას შეადგენდა კახეთის რკინის გზისას—სიღნაღ-ბაქოს რკინის გზა—ხელიდან არ უნდა გაეშვა. შორსმჭვრეტელი პატრონისთვის ეს აუცილებელ და ერთ უპირველეს საზრუნველ საგნად უნდა ყოფილიყო. ეს პირველი ნიშანი იყო საზოგადოდ ჩვენი მოუმწიფებლობის კუტლურულ ცხოვრებისთვის და წინდაუხედაობისა. ამას კიდევ ჰქონდა თავისი საპატიო მიზეზები, მაგრამ გამოჩნდა ისეთი ადამიანი, რომელმაც არამც თუ სხვებს არ შეუშალა ხელი ამ ეროვნულ სიმდიდრის ხელიდან გამოცლას, არამედ თვითონ იღებდა მხურვალე მონაწილეობას. ეს გახლავთ პ. ი. თუმანიშვილი, რომელიც ამავე დროს კახეთის რკინის გზის კონცესიონერიც არის.

ამის შემდეგ ეურნალი „კლდე" სწერს იმის შესახებ, თუ რა ვნება შეუძლიან მოუტანოს ქართველ საზოგადოებას კახეთისა და სიღნაღ-ბაქოს რკინის გზათა გაერთიანებამ ერთს საქციონერო საზოგადოებაში, რომელშიაც თავად-აზნაურთა აქციები სრულიად გაითქვიფება და თავისი მნიშვნელობაც დაეკარგება.

ჩვენ არ გამოვუდგებით, ვის რა ბრალი მიუძღვის ამ საქმეში. ეურნალ „კლდეს" აზრი იმიტომ მოვიყვანეთ, რომ კვლავ გავახსენოთ საზოგადოებას, რა დიდი მნიშვნელობა აქვს აღძრულ საკითხს და როგორ ვიზარელებთ, თუ დროზე არ მოუარეთ. დეპუტატთა საკრებულოს პირდაპირი მოვალეობაა დროზე მიიღოს ზომები, თორემ, თუ დააგვიანა, საზოგადოებრივი აზრი მათ და მხოლოდ მათ გააკრავს სამარცხვინო ბოძზე. ყურის მოყრუება ამისთანა შემთხვევებში დანაშაულს უდრის და ამას ქართველი საზოგადოება არავის აპატიებს. საჭიროა მოქმედება და არა ყურის მოყრუება.

ახალი ამბავი

ტფილისი

მებამბეთა კრება, რომელიც დღეს უნდა დასრულებულიყო, კიდევ ორ დღეს გაგრძელდება.

დავით ზაქარიას ძის სარაჯიშვილის სტიპენდიანტად ნამყოფმა, ახალგაზრდა ქართველმა მხატვარმა მოსე თოიძემ, დავით ზაქარიას ძის სარაჯიშვილის ხსოვნის აღსანიშნავად საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოებას შეოსწირა თავი და თავი თავისი ნახატი და ამასთანავე უშველებელი, 4000 მან. დაფასებული სურათი: **„ხატობა საქართველოში"**, რომლისთვისაც იგი შემოწირველი ოქროს მენდლით იყო დაჯილდოვებული საიუბილეო გამოფენაზე.

სალიტერატურო დილა ქართულ გიმნაზიაში. კვირას, 4 ნოემბერს, ქართულ გიმნაზიაში სალიტერატურო დილა გაიმართა ილიას დაბადების 75 წლის თავის აღსანიშნავად. მასწავლებელმა პ. მირიანაშვილმა ვრცელი სიტყვა წარმოსთქვა ილიას პოეზიის მნიშვნელობის შესახებ. ამის შემდეგ ერთმა მოსწავლემ რეფერატი წაიკითხა, რომელშიაც შეეხო ილიას დიდსა და თვალსაჩინო ნაწარმოებთ. წაკითხულ იქმნა მოსწავლეების მიერ ილიას ლექსები. მოწაფეთა გუნდმა ილიას რამდენიმე ლექსი იმღერა.

კიდევ ტრამვაი. ქალაქის კანტროლიორმა ა. ლანდიამ მთავარ კანტრალიორის წინაშე შუამდგომლობა აღძრა, რათა ტრამვაის დირექცია 856 მანეთით დააჯარიმოს, რადგანაც 30 და 31 ოქტომბერს და 1 და 2 ნოემბერს ტრამვაის ვაგონები ქალაქში წესიერად არ მუშაობდა.

ამას წინად დაპატიმრებული **ბუდუ მდივანი** ციხიდან გაანთავისუფლეს იმ პირობით, რომ ორის კვირის განმავლობაში კავკასიიდან გავიდეს.

მიტროპოლიტ ანტონის გარდაცვალების გამო ქართლ კახეთის სასინოდო კანტორამ განკარგულება მოახდინა, რათა საქართველოს საეკლესიოს ეკლესიებში პანაშვიდები გადაიხადონ განსვენებულ მიტროპოლიტ ანტონის სულის მოსახსენებლად.

— კვირას, 4 ნოემბერს, გორის ეპისკოპოსმა ანტონიმ სიონის საკა-

თედრო ტაძარში ქალაქის სამღვდელოების თანამწირველობით პანაშვიდი გადაიხადა მიტროპოლიტ ანტონის სულის მოსახსენებლად.

✦ **საქალაქო მიწები.** ქალაქის გამგეობა უკვე შეუდგა ნავთლუღში, რკინის გზის გადაღმა, მდებარე მიწების იჯარით გაცემას. მიწები, როგორც ვწერდით, სამ კატეგორიად არის დაყოფილი. პირველი კატეგორიისა თვითეული ოთხკუთხი საჟენი იჯარით გაეცემა 5 კ. (და არა სრულ საკუთრებად მიეცემა, როგორც ეს შეცდომით გვქონდა), მეორისა—10 კ. და მესამისა—5 კ.

✦ **ქალ-ბიჭა.** გუშინ მაძებარმა პოლიციამ ტფილისში შეიპყრო უცნობი ახალგაზრდა, რომელსაც ქალის ტანისამოსი ეცვა. პოლიციაში, გამოირკვა, რომ უცნობი წალკის მცხოვრებია, ქალ-ბიჭა და ქალის ტანისამოსი იმიტომ ჩაუცვამს, რომ ასეთი ტანისამოსი ჰყვარებია.

✦ **რედაქციამ მიიღო** ქუთაისში გამოცემული ქართული ჟურნალი **„შოომის კავშირი“** № 1, შემდეგის შინაარსით: კოოპერაციის იდეალები, წერილები მომხმარებელთადმი, მომხმარებელ საზოგადოების მნიშვნელობა, ბელგიის კოოპერატივები, საკოოპერაციო მოძრაობა ინგლისში, წვრილი საკოოპერაციო სესხის თეორია, მომხმარებელ საზოგადოებათა ბიურო, თეატრი და მომხმარებელი საზოგადოებანი, ხალხის მოსარჩლე (სცენები სოფლის ცხოვრებიდან), კოოპერაცია ჩვენში, კოოპერაცია რუსეთში, გაფიცვების გამო, მიმდინარე ცხოვრება. ჟურნალი საგულისხმოდ არის შედგენილი და სასურველია მისი გავრცელება.

✦ **რედაქციამ მიიღო** საყმაწვილო ჟურნალი **„ჯეჯილის“** ოქტომბრის ნომერი, შემდეგის შინაარსით: გემრიელი სადილი. ს ერათი; შენ რათ ქვითინებ, პატარავ? ლექსი ვ. რუხაძისა; მერცხლების ჭკუა-გონება თინა ნაკაშიძისა; თეთრი ყვავილი, ამბავი ან. წერეთლისა; იადონი, თარგმანი ძანანასი; მცონარა (ზღაპრული) დასასრული გ. ქუჩიშვილისა; სარდინკის კოლოფი (დასასრული) ივა ნაკაშიძისა; ნატვრის ბეჭედი (ზღაპარი) დასასრული შემდეგ ვიკენტი თაბუკაშვილისა; წვრილმანი: ასაწერი სურათები, გამოცანები და ახსნა; თინათინა ლექსი ლადო გეგეჭკორისა; ლომის ლეკვი (დასასრული შემდეგ) გადმოკეთებული ილიკო ფალიანისა; დავით კოპერფილდი ჩარლზ დიკენსის მოთხრობა (დასასრული) თარგმანი ელ. კარბელაშვილისა; მტკვარი, ჭორახი და რიონი (დასასრული) ილ. ალხაზიშვილისა; მოკლე ცნობები თვალთ უჩინარ მცენარეთა და ცხოველთა ცხოვრებიდან, ივ. თიკანაძისა.

✦ 3 და 4 ნოემბერს ტფილისში 199 უპასპორტო შეპყრეს.

✦ შეიპყრეს გორის მაზრის სოფელ კავთისხევის მცხოვრები ნიკოლოზ ზაქარიას ძე ბაღაურაშვილი, რომელიც გორში იყო გადასახლებული პოლიციის ზედამხედველობის ქვეშ და ტფილისში თვის ნებით ჩამოვიდა.

საზოგადოებანი და კრებები

✦ დღეს კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების სადგომში სომხურ სამეურნეო საზოგადოების კრება მოხდება.

დეპეშა

ხონი

(საკუთარ კორესპონდენტისაგან).

გარდაიცვალა ივანე სვიმონის ძე შარაშიძე.

ტფილისის ქართ. დრამ. საზოგადოების წლიური კრება.

კვირას, 4 ნოემბერს, ქართულ თეატრის დარბაზში მოხდა ტფილისის ქართ. დრამ. საზოგადოების წლიური კრება, რომელსაც საკმაო საზოგადოება დაესწრო, თავმჯდომარედ ერთხმად აირჩიეს ბ. გ. ყურული, რომელმაც კრების გახსნისათანავე საზოგადოებას მოაგონა გარდაცვალება დრამ. საზოგადოების წევრთა: ი. გოგებაშვილისა, ნ. ცხვედაძისა, ა. ხახანაშვილისა და სომეხთა მწერლის სუნდუკიანცისა და წინადადება მისცა საზოგადოებას, ფეხზე ადგომით პატივი ეცა განსვენებულთათვის. კრებამ წინადადებისამებრ პატივი სცა გარდაცვალებულთ.

თავმჯდომარემ კრებას მოახსენა განსახილველ საკითხთა სია, რომელიც რვა მუხლისაგან შესდგებოდა. კრებამ მოისმინა აგრედვე სარევიზიო კომისიის მოხსენება, საიდანაც გამოირკვა, რომ წარსულ საანგარიშო წლის განმავლობაში გამგეობას პირნათლად უმუშავნია, ანგარიშები სწორედ და შესაფერად არის ნაწარმოები, რაც წინანდელ გამგეობათა მოქმედებასთან შედარებით დრამ. საზოგადოების დიდს წარმატებასა და წინსვლას ჰმოწმობს. თუ რამდენად მუყაითად და გულმხურვალედ უმუშავნია ახლანდელ გამგეობას, იქიდანაც სჩანს, რომ მიმდინარე სეზონის ბოლოს საზოგადოებას 4.552 მ. ნაღდი რჩება კასაში, თუმცა ამასთანავე გამგეობას ძველი ვალის ნაწილიც კი გადაუხდია.

მცირე კამათის შემდეგ, კრებამ ერთხმად დაამტკიცა ანგარიში, რის შემდეგაც შეუდგნენ 1912—13 წლ. სავარაუდო ხარჯთაღრიცხვის განხილვას, რომლის ბალანსიც 40.142 მ. უდრის.

თითქმის ერთხმად დაამტკიცეს გამგეობის მიერ წარმოდგენილი ხარჯთაღრიცხვის პროექტი, გარდა წიგნთსაცავის შესახები მუხლისა, რომლის ხარჯიც, ილ. ზურაბიშვილის წინადადებით, ასი მანეთით გაადიდეს, სასცენო ხელოვნებისა და მხატვურულ გამოცემათა შესაძენად. კრებამ მოისმინა ოქმი სარევიზიო კომისიისა, რომელსაც წინანდელი კრებისაგან დავალებული ჰქონდა ძველ გამგეობათა ვალის გამორკვევა და აღნუსხვა, ამ ოქმს ასეთი დასკვნა აქვს კომისიისა: „ანგარიშები საზოგადოდ ისე არის ნაწარმოები, რომ სარევიზიო კომისიას დაწვრილებით აღნიშვნა იმისი, თუ რა ნაკლულევანებანი ნახა ანგარიშების განხილვის დროს—მეტად მიაჩნია. არსაიდან არა სჩანს, რომ ძველ სარევიზიო კომისიას სამი წლის განმავლობაში რამე რევიზია მოეხდინოს“.

სარევიზიო კომისიის განმარტებიდან გამოირკვა, რომ ძველ გამგეობათა ანგარიშების განხილვა მართლაც მეტად ძნელი და რთული საქმე ყოფილა, რის მიზეზითაც სარევ. კომისიის ოქმი ვალების აღნუსხვით უსრული გამოდგა. თუმცა სარ. კომისიის წევრები სამართლიანად ამტკიცებდნენ, რომ მათ მხოლოდ ისეთი ვალები შეეტანეს სიაში, რომელთა შესახებაც საქმეებში იყო საბუთები და ქაღალდები, მაგრამ, კრებაზე კამათის დროს, გამოირკვა, რომ ოქმი მაინც ვერაა სრული; ასე მაგ., სიაში არ არის შეტანილი ბ. ნანობაშვილის კერძო ვალი, როგორც მან კრებაზე განაცხადა.

კარგა ხნის კამათის შემდეგ, კრებამ დაადგინა: წინამდებარე ოქმი მიღებულ იქმნას, როგორც მასალა, ხოლო გამგეობას, მომავალ სარევიზიო კომისიას და სამი კაცისაგან შედგარ საგანგებო კომისიას დაევალოს დანამდვილებით აღნუსხვა იმისა, რა ვალი აძევს დღეს საზოგადოებას და შედეგი მუშაობისა წარმოუდგინოს მომავალ საზოგად. კრებას, ხოლო ისეთი ვალები, რომელნიც უეჭველია, როგორც მაგ. მსახიობების ძველი ჯამაგირები, გამგეობამ შეძლების გვარად იხადოს. სხდომის გათავებისას, გამგეობის თავმჯდომარემ ბ-ნმა ქართველიშვილმა კრებას მოახსენა განზრახვა ვლ. მესხიშვილის სამოღვაწეო იუბილეს გამართვის შესახებ, რომელიც გამგეობას თვისი თაოსნობით ვერ გადაეწყვიტა. კრებამ ერთხმად და ტაშისცემით მიიღო ბ. ქართველიშვილის წინადადება და გამგეობას დაავალა, იზრუნოს ამ საქმის მოწყობისათვის. რადგან კრებამ, უდროობისა გამო, ვერ მოასწრო ყველა საკითხის გარჩევა, შემდეგი სხდომა მომავალ კვირისთვის გადაიდო.

აქვე არ შეგვიძლია მწუხარებით არ აღვნიშნოთ ის გარემოება, რომ დღევანდელ გამგეობის თავმჯდომარე ბ. ნ. ქართველიშვილი იძულებულია (დროებით, როგორც თვითონ განაცხადა) მოსცილდეს იმ საქმეს, რომელსაც თვისი მხნეობითა და გულთბილ სიყვარულით მეტად დიდი ამაგი დასდო და ფეხზე დააყენა მისი შერყეული მდგომარეობა. ვისურვოთ, რომ კვლავ დაბრუნებოდეს იგი თავის საყყარელ საქმეს.

კოლხი.

გამგის მრეწველთა კრება.

პირველ კრების გაგრძელებაზე თავმჯდომარემ წაიკითხა დეპეშები, რომელიც კრების სახელით გაეგზავნა კავკასიის ნამესტნიკს, მიწათმოქმედების და მიწათმომფყობის საქმის მთავარ გამგეს და სხვას. შემდეგ მოხსენება წაიკითხა მიწათმოქმედების დეპარტამენტთან არსებულ მიწების გასაუმჯობესებელ განყოფილების გამგემ **თავ. მასალსკიმ**, რომელმაც მოიყვანა სტატისტიკური ცნობები ბამბის მრეწველობისა, სახაზინო მიწებისა, მათი მორწყვა გაუმჯობესებისა და დაბოლოვა, რომ ჯერ-ჯეროობით ეს მიწები გადაეცემა აქაურ მკვიდრთ, შემდეგ კი მიეცემა გადმოსახლებულთაო.

ამ მოხსენებამ გამოიწვია ინჟენერის **ვიზიროვის** პროტესტი, რომელმაც განაცხადა, რომ კრების მიზანია გამოიკვლიოს აქაური საჭიროებანი და აქაურ ხალხთა მოთხოვნილება, და საჭიროება. თავ. მასალსკიმ კი წაიკითხა მთავრობის მოქმედების გეგმა და სხვა არაფერიო. თავ. მასალსკი ჩამოვიდა პეტერბურგიდან პირდაპირ კათედრაზე და უწყების დეკლარაცია წაიკითხა, მაშინ როდესაც კრება მხოლოდ აქაურ საჭიროებას უნდა ეხებოდეს. არ არის გზები, არ არსებობს მორწყვის გაუმჯობესება, ხეირიანი თესლი და მთავრობა ყურადღებას არ აქცევს ამასო. ბოლოს ბ. ვიზიროვმა ბამბის მთესველთა მხრივ განაცხადა: თუ კვლავ ასეთი მოხსენების წაკითხვას აპირობთ ჩვენ, ბამბის მრეწველთ ამ კრებაზე აღარაფერი საქმე არა გვაქვსო.

თავ. მასალსკიმ უპასუხა რომ მან წაიკითხა თავისი მოხსენება, როგორც ერთმა წევრთაგანმა, იგი კი მოწვეული იყო თავმჯდომარისაგან.

ამის, შემდეგ კრება შეუდგა მოხსენებების განხილვას და დაჰყო სულ 5 სექციად: 1) ბამბის მრეწველობის სატექნიკო სექცია; 2) აგრონომიული დახმარებისა და ბამბის მრეწველობის შესახებ ცნობების გავრცელებისა, 3) ბამბის მრეწველობის განვითარების 4) ბამბის ვაჭრობისა და 5) კრედიტისა და კოოპერაციისა.

პირველ კრებაზევე აირჩიეს სექციის თავმჯდომარეები: პირველისა—ნ. ტრატანოვი, მეორისა—ა. ენიზე, მესამის—ზვორიკანი მეოთხის—მაზმანოვი და მეხუთის ბეზობრაზოვი.

სექციების კრებები რომელზედაც განხილული იქნება სხვა და სხვა მოხსენებები, ყოველ დღე ხდება დილით 11-დ-ნ 1 საათამდე და საღამოთი 8-დან 12 საათამდე. საერთო კრება კი—ყოველ-დღე 2 საათიდან არტისტიულ საზოგადოების საკონცერტო დარბაზში.

მეორე. საზოგადო კრებაზე, რომელიც მოხდა 2 ოქტომბერს მოხსენება წაიკითხა ამირ-კავკასიის საბამბო დაწესებულებათა გამგემ **ნ. ტრატინოვმა.** იგი შეეხო ამიერკავკასიაში ეხლანდელი ბამბის მრეწველობის საქმის დაყენებას და მის გაუმჯობესების საჭიროებებს, შეეხო ამიერ კავკასიის გუბერნიებს და სთქვა რომ წინედ ქუთაისისა და ერევნის გუბერნიები მრეწველობას ამ წრეში პირველები იყვნენ, ეხლა კი მათ. გაცილებით წინ გაუსწრო ტფილისისა, განჯის და ბაქოს გუბერნიებმა, ამის მიზეზია ჯერ ერთი მიწის დაღალვა, მეორე მდარე კულტურა, და მესამე უვარგისი თესლი. თუ მთავრობა არ დეხმარა ხალხს ამიერ კავკასიის სხვა გუბერნიებშიც ბამბის მრეწველობას ისეთივე ბედი მოელის, როგორც ქუთაისისა და ერევნის გუბერნიებშიო, რადგან ჯერ მიწა აქ დაუღლელიაო. მომხსენებელი შეეხო ვაჭრობას და აღნიშნა ჩარჩების გაიძვერობა. დასკვნა გამოიყვანა, რომ უნდა დაარსდეს საზოგადოებები, რომელთა მიზანი იქნება ხალხს ჩარჩები მოაშორონ.

კავკასიის სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების მხრივ მოხსენება წაიკითხა **მ. პეტროვიჩმა.** საზოგადოებამ ასეთი რეზოლიუცია წამოაყენა: საჭიროა საცდელ-საჩვენებელი მინდვრების და ინსტრუქტორების რიცხვის გამრავლება, აგრედვე ადგილობრივ ენებზე ლექციების კითხვა და მეგამბეობის შესახებ ბროშურების გამოცემა; საჭიროა მორწყვის საქმის გაუმჯობესება, ბამბის მცენარის ავადმყოფობითა წინააღმდეგ ბრძოლა, წვრილ კრედიტის დაწესებათა გავრცელება და საკოოპერაციო ვაჭრობის მოწყობა.

გულ-წრფელი საუბარი ბ-ნ „თემის“ ხელმძღვანელთან.

ბატონო გრიგოლ! მე მინდა თქვენთან გავმართო საუბარი დღევანდელი ჩვენი საყვარელი და ქართველი ერის სიამაყე მგოსნის აკაკის ინკინდეტის, და ზოგიერთ გაზეთ „თემში“ დასტამბულ წერილების შესახებ.

საუბარი გავმართო მეთქი, ამას მიტომ ვამბობ, რომ საუბარი ყოველთვის დამშვიდებული კილოთი ხდება. და ეს საშუალებას გვაძლევს—საკითხს არ გადავსცდეთ. უპირველესად ყოვლისა უნდა გითხრათ, ბ-ნო, გრიგოლ, რომ — როდესაც თქვენი გაზეთი „თემი“ გამოეცით, პირველ №-რში ის აზრი გამოსთქვით, რომ გაზეთი უპარტიო იქნებაო, გაზეთის მიზანია, ემსახუროს ეროვნებას, განავითაროს ქართველ ხალხში ეროვნული გრძნობა და სიყვარულიო. იმასაც დაგვპირდით, „თემში“ ვეცდებით დავიცვათ სრული სამწერლო ეთიკაო და სხვა და სხვა... მართლაც გაზეთი პირველ ხანებში ამ სახით და შინაარსით გამოდიოდა და გულ-წრფელი მკითხველი საზოგადოებაც სიამოვნებით კითხულობდა. მაგრამ თქვენმა გაზეთმა სამწუხაროდ მალე იცვალა ფერი და თავის დანიშნულებას და მიზანს ზურგი აქცია! დღეს ის იმ შინაარსით აღარ გამოდის, როგორიც პირველ ხანებში გამოდიოდა. ის გადაიქცა „დასელების“ საჯირითო მოედნად, რასაც ამტკიცებს „თემში“ დასტამბული საპროტესტო წერილები. მაგრამ ამაზე ქვემოდ გვექნება საუბარი. მხოლოდ ჯერ ჩვენი საყვარელი მგოსან აკაკის ინკინდენტზე ვისაუბროთ. როდესაც ჩვენმა სასიქადულო მგოსანმა გადასწყვიტა მიეღო არჩევნებში აქტიური მონაწილეობა, მას ძალიან კარგად ჰქონდა გათვალისწინებული, თუ არჩევნებს რა პოლიტიკური ხასიათი და მნიშვნელობა ჰქონდა. ზეცის მოციქული, როგორც ამას ბ-ნი გ. ბარელი ამბობს, ოლიმპიდან ჩამოვიდა, მოეკედლა ცოდვილ მიწას და იდგამს ყუთს როგორც უბრალო მოქალაქე. უნდა შევნიშნოთ, რომ აკაკი წინწაწინ ამბობდა, კიტა აბაშიძეს შავს ჩაუგდებო, და თვითონაც დარწმუნებული იქნებოდა, რომ მას „გააშავებდნენ“, რადგანაც იგი ეროვნულ ჯგუფის მიერ დასახელებულ კანდიდატს შავს ჩაუგდებდა. მაგრამ ის ამას არ მოერიდა და გამოიჩინა მოქალაქობრივი გამბედაობა და გაერია არჩევნების პოლიტიკურ ბრძოლაში. „გააშავეს“ აკაკი, რადგანაც ის კიტა აბაშიძის სახელმწიფო საბალ დიადი ბუნების ცხოვრებასთან და მისი სული თითქოს გამოსქვივის საიდუმლოებით მოცულ ბუნების ცხოვრებაში („მთვარიან ღამეს“) მისის აზრით, თუმცა ბუნებაში არ არის ადამიანის სული, მაგრამ ადამიანში არის ბუნების სული; ბუნების და ადამიანის სულს აქვს საერთო, და ეს საერთო ცხოვრებაა („ჩემი ცოდვა გქონდეს“). ბუნება გასაგების, ნათესაურის ენით ელაპარაკება პოეტს. და მასაც მკაფიოდ ესმის ეს ენა. აბაშია უმთავრესი ღირსება ია ეკალაძის შემოქმედებისა.—

როგორც მომთხრობი კი პოეტი სუსტია: მას აკლია ხელოვნური ზომიერება, არ ძალუძს მწყობრი და დამშვიდებული ცხოვრების ვითარების და მოვლენის აღწერა; ხშირად მსჯელობს, მორალისტობს, პუბლიცისტობს, რაც შესამჩნევად ასუსტებს მისი ნაწარმოებების მხატვრულის მხარეს.

იპ. ვართაგავა.

ჩვენი ბელეტრისტები

ია ეკალაძის შემოქმედება.

(მოთხრობები. ტ. I, 1904 წ.)

II

(დასასრული *)

— შენი ჩაჩი და ჭუკუიანი ლურჯი ხალათი! რა უნდა მინდოდეს? ცხოვრება მინდა, ცხოვრება, დიდება და პატივი! რით ვერ მეყო ამდენი სიღარიბე და დამცირება!

— ბიჭოს, კარგი რამ გდომებია მეთქი!—უეცრად წამოვიძახე და, სწორედ გითხრა, გულიანადაც გადვიხარხარე.

— აი, უცუნა, უცუნა, ვიდრე სხვა ჭირი აგიტყდებოდეს! უსირცხვილოდაც რომ იღრიჯები! დაიღრიალა დედამ და მარგალი მომიღერა. მე ადგომა ვიკადრე, მარგალს ხელი მივაშველე, სიცილი შევსწყვიტე და უთხარი:

— მოითმინე, დედა ჩემო, შენ ისეთი საგნები ჩამოთვალე, რომ ადამიანი სწორედ მაგის გულისთვის იკლავს თავსა. მხოლოდ შენ ეს მითხარი დღეს, ამ ჟამად, რასა თხოულობ ჩემგან, მგონი თევზი გინდოდა, არა?

— თევზიც მინდა, ღვინოც, პურიც, არაყიც, გოგოცა და ბიჭიც! ერთის სიტყვით ცხოვრება ისეთი, როგორც შეეფერება ჩემი ხნისა და წოდების ადამიანსა! თქაფა-თქუფით, ამოუსუნთქებლივ ჩაილაპარაკა დედამ და დაუმატა:—გესმის თუ არა?!

— მერე, მე რა ვქნა, საიდან მოგართვა ყველა ესენი-მეთქი?

— მე რა ვქნა, ტუჩის მოგრეხითა და დაცინვის კილოთი გაიმეორა ჩემი სიტყვები, მერე ნაღვლიანად ამოიოხრა და განაგრძო—შენ ის უნდა გექნა, რომ სამსახურისთვის თავი არ უნდა დაგენებებინა. დღეს თუ სამოოთხი თუმანი ჯამაგირი გქონდა, ხვალ მეტს გაგიხდიდნენ, წინ წაგწევდნენ და ჩვენი ცხოვრება გაუმჯობესდებოდა. ხოლო თუ ღმერთი გაგიწყრა **და თავი დაანებე, ახლა სხვა გზას უნდა დაადგე, სხვა სამსახური უნდა იშოვნო, დღე და ღამე გაასწორო და მაცხოვრო.** მოვალე ხარ, მოვალე, შე თვალდასაბრმავებელო!.. **აკი გეუბნები, რით ვერ მეყო ამდენი გაჭირვება?!**

— იცი, რა გითხრა დედილო, დაუმდაბლე ხმასა,—ყველაზე კარგი ქვეყანაზე პირველად სულის სიმშვიდე სიდინჯეა... აპილპილებაზე ხომ არ არის საქმე? აი, დაუკვირდეთ ჩვენს თავსა, გარემოებასა და ისე ვილაპარაკოთ. აქ, რასაკვირველია, ბევრ რამ შემეძლო მეთქვა დედიჩემისათვის, შემეძლო ამეხსნა რად ვიყავით ჩვენა, თუ სხვა ბევრი ჩვენისთანა, ღარიბები და ზოგი კი მდიდარი და დაწინაურებული, მაგრამ კუჭის მრწამსისაგან აღელვებულს, სიღარიბისაგან გულ-გატეხილს და უმეცრებისაგან შეპყრობილს ადამიანს, ხომ იცი ცარიელ სიტყვებით ვერას შეასმენ“ (გვ. 237—938)

ხომ მოისმანეთ, მკითხველო „უმეცრებით შეპყრობილ“ დედის და „შეგნებულ, უსამართლობასთან მებრძოლის“ შვილის კამათი, მსჯელობა და ცხოვრების ფილოსოფია. ქუდი დასდევით და მსჯავრი დასდეთ: ვინ არის მათგანი უფრო მართალი, უფრო ადამიანი? რომელ მათგანის ხმაა ნამდვილი, მოურთველ-მოუკაზმავი ცხოვრების გამოძახილი? რომელი მათგანია უფრო ცოცხალი პიროვნება, ნამდვილი ეროვნული ტიპი: ავტორისაგან ათვალისწინებული და გასაკიცხად გამზადებული დედა, თუ მისგან ქებული და დიდებული „გმირი“—მებრძოლი შვილი? ვიცი, ვგრძნობ, რომ მთელი თქვენი სიმპატია ამ „უმეცრებით შეჭყრობილ“ დედისკენაა. და ჩვენც თქვენთან ერთად თანაუგრძნობთ ამ „სიღარიბისაგან გულ გატეხილს“ საბრალო დედას! რათაო! შეიძლება შეგვეკითხოს ან გულში გაიფიქროს ვინმემ.—იმისთვის, რომ ეს დედა ნამდვილი ადამიანია, თუმცა გაუნათლებელი და ინტერეს შემოფარგლული; იმისთვის, რომ მას უცემს ადამიანის გული, ის ფიქრობს ადამიანურად და სისხლი და ხორცია თავისი წოდებისა, თავისი საზოგადოებისა; იმისათვის, რომ მისი სურვილი, წადილი და მოთხოვნილება ბუნებრივია; იმისთვის, რომ ის უფრო გამოცდილია, ცხოვრებაში ჩახედულია, უფრო გონიერია, ვინემ მისი უსისხლ-ხორცო, ენერგია მოდუნებული, მხოლოდ ლაქლაქა „ენა წანკლიანი“ (ეგ შმარიტად!) შვილი; იმისთვის, რომ ჩვენ გვეზარება, თიქმის ზიზღს გვრის ფრაზიოლოგია, უნიადაგო ლიბერალიზმი, ცარიელის სიტყვების რახარუხი, მსახიობობა, უსისხლ-ხორცო, არსებობა! მართლაც, დაუკვირდით რამდენი სიცოცხლეა, რამდენი ძალაა, რამდენი ადამიანობაა ამ „კუჭისაგან“ და „სიღარიბესაგან“ გაბოროტებულ ადამიანის სიტყვებში და რამდენი უსიცოცხლობა, უენერგიობა, დონკიხოტობაა ამ მხოლოდ „მქადაგებელ“ გმირის ლაფაიებში, რომელიც ერთ ადგილას პათეტიურად ამბობს: „ოხ, ნეტა შემეძლოს თითოეულის გულში ავაპრიალო ის ცეცხლი, რომელიც მე იმ დროს გულზე მეკიდა და რომელსაც ბოროტ-დამჩაგვრელთადმი შურის ძიება ჰქვიან“. (გვ. 241)?!

აი სწორედ ლიტონი სიყვები; აი მხოლოდ სიტყვებით გატენილი ზარბაზნის გრიალი; აი უძლურის ფართი-ფფურთი და სასაცილო გმირობა!

ჩვენ გვძულს ასეთი „გმირები“, რადგანაც მათგან ვერაფერს გამოველით!

—

ამით ვათავებთ ბ. ი. ეკალაძის მოთხრობების განხილვას. ვგრძნობთ, რომ ეს განხილვა არ არის სრული, რადგანაც რამოდენიმე მოთხრობების შესახებ ჩვენ არა გვითქვამს-რა (მაგ. „ოდონდაც“, „მთვარიან ღამეს“, „კრებაზე“, „გვიან-ღაა“, „წერილები“ და სხვა). თუმცა მართალი რომ ვსთქვა, ჩვენს მიზანს არც კი შეადგენდა მწერლის ყველა მოთხრობის განხილვა, არამედ მისი შემოქმედების საზოგადო ხასიათის გამორკვევა. ამ მიზნისათვის რამოდენიმე სანიმუშო ნაწერების გარჩევაც საკმარისია. ამ გარჩევამ ჩვენ, როგორც ზემოდაც ვსთქვათ, შემდეგ დასკვნამდის მიგვიყვანა: ბ. ია ეკალაძე ნიჭიერი მწერალია; მისი შემოქმედება ლირიულის ხასიათისაა; მას ემარჯვება ბუნების აღწერა და ამ მხატრულ აღწერაში თავის აზროვნების ხელოვნურად ჩაქსოვა. ის ზედმიწევნით გრძნობს ბუნების ცხოვრებას: ყურს უგდებს ფოთოლთა შრიალს („რას ამბობენ ვერხვნი “— „გრდემლი“ № 1), ტალღათა ღელვას („ზღვის პირად“), ფრინველთა ნავარდობას, ია-ვარდის მშვენიერს სურნელობას. საიდუმლო ფიქრ-ზრახვით მოცულია მისთვის შავად გამომცქერალი უდაბური ტყე („ტყეშიც“); ის გრძნობს თავის ნათესაურ

დავაყვეთ ბოლოომდის წერილს:

„ბელტი“ თავვის „კარგი ლეტერატურული ქართული ენით“: „ბატონი სილოვანი არის-მრუდე პედაგოგი ენის მწვალებელ-გამათახსირებელი (?) და პიიტიკოს-რიტოროკოსი, სწორედ ისეთი მოშაირე, როგორიც ძველ დროში ან-ბანთ ქმის დამწერნი იყვნენ, ანუ ძველი აღთქმის გამლექსველნი. სილოვანი, რომ ენის გამათახსირებელია—განაგრძობს „ბელტი“—ეს არავისათვის საიდუმლოებას არ შეადგენს, ყველა ჰგმობს მას ამისთვის, მაგრამ იგი თავისას არ იშლის“.... ეს არის, ბ-ნო გრიგოლ, სამწერლო ეთიკა და ქართველ მოღვაწეებისადმი წესიერი მოპყრობა, და პატივისცემა? თქვენ სხვას არ უკიეინებდით უწესოდ ლანძღვა-შეურაცხყოფას ქართველი მოღვაწეებისას? ბ. ბ. „ბელტისა“ და კალმოსანის წერილები ერთად-ერთი საუკეთესო მაჩვენებელია იმისა. თუ თქვენ რამდენად იცავთ „თემში“ სამწერლო ეთიკას.

ორიოდე სიტყვა საპროტესტო წერილებზედაც. თქვენ, ბატონო გრიგოლ, სიამოვნებით აღნიშნეთ „თემში“ ... ყოველი მხრიდან მოგდით საპროტესტო წერილები, მაგრამ ყველას დაბეჭდა უადგილობის გამო ვერ მოგვიხერხებიაო. ძალიან გაგხარებიათ, რადგანაც ფიქრობდით, თქვენ ამით გაიმარჯვებდით თქვენს მოკამათესთან ზნეობრივად, მაგრამ ძალიან შემცდარი ბრძანდებით, ბ-ნო გრიგოლ; ეგ, პირიქით, ნიშანია თქვენი დამარცხებისა ზნეობრივად, რადგანაც თქვენი გაზეთი, ამით ხელს კი არ უწყობს ქართველი დემოკრატიული ჯაუფების დახლოვებას და შეეთებას, უფრო აღრმავებს უთანხმოებას, ანვითარებს სიძულვილს. ვინ არიან საპროტესტო წერილების ავტორები? „დასველების“ გაუწვრთნელი უფარ-ხმალო ლაშქარი, რომელიც პროლეტარიზაციის და კოსმოპოლიტიზმის განხორციელებაში ჰხედავს სრულს ბედნიერებას და არა ერთა სოლიდარობაში. როგორ გგონიათ, ბატონო გრიგოლ, სილოვანი რომ მათ ჯგუფს ეკუთვნოდეს, მაშინ მოგაწოდებდნენ საპროტესტო წერილებს? ვამბობ გულ ახდილად, რომ არ მოგაწვდიდნენ, ამას ამტკიცებს ჩვენი დიდებული ამოულის შვილის ილიას წინააღმდეგ დასელების გლაშქრება. დაიბეჭდა ერთი საპროტესტო წერილი მაინც და დაჰგმეს ფილიპე მახარაძე, რომელმაც ისე შეურაცყო ჩვენი დიდებული პოეტი—ილია ჭავჭავაძე?

არც ერთი ასეთი პროტესტი მაშინ არ გაისმა. ეხლა რაღა მოხდა? ნუ თუ, ბ-ნო გრიგოლ, მართლა ვერა ჰგრძნობთ, რა მიზნით ითხზვება ეს პროტესტები?

კ. დიმელი.

ოსმალეთის ნანგრევებზე

ბალკანეთის მოკავშირეთა ბრწყინვალე გამარჯვებამ ქედი მოახრევინა „მბარტავან ოსმალეთს. როგორც სჩანს, საშინელ სისხლის ღვრას ბოლოს და ბოლოს დასასრული ეძლევა. „რეიტერის სააგენტოს“ სტამბოლიდან ოფიციალურად ატყობინებენ, რომ ოსმალეთის მთავრობამ პირდაპირი მოლაპარაკება დაიწყო ბულგარეთთან ზავის ჩამოგდების თაობაზე: ნაზიმ ფაშას ებრძანა შუამავლები გაგზავნოს ბულგარეთის მთავარ ბანაკში და ითხოვოს 48 საათის ვადით ბრძოლის შეწყვეტა. ოსმალთა საუბედუროდ, მისმა წინამძღოლებმა, ისე როგორც ამ ერთი თვის წინად, სანამ ეს ჯოჯოხეთური ომი დაიწყებოდა, ძლიერ გვიან განსვერიტეს გარდუვალი სინამდვილე. ახლად გადადგმული ნაბიჯი უკანასკნელი სულისთქმაა ოსმალეთისა; იგი, როგორც იქმნა, დარწმუნდა, რომ ბედშავად დაწყებულ ომის განგრძობა სრული უმიზნობა და სიგიჟეა, რადგან ერთი თვის განუწყვეტელ ჩეხა-კეპვაში სისხლისაგან დაცლილი ოსმალოს ჯარისკაცი ვეღარ შესძლებს კვლავ იმის აღდგენას, რაც ომის ბედმა ძლევამოსილ მტრის ხმალს არგუნა. ოსმალეთის მებრძოლი გაწვრთნილი ჯარი თითქის აღარ არსებობს, აღარ არსებობს აგრედვე ევროპის ოსმალეთი; ნახევარ მთვარის დროშა მხოლოდ სკუტარისა და ადრიანოპოლის თავზე ღაფრიალებს, მაგრამ მისი დღეებიც დათვლილია. გაძარჯვებულის ყიჟინით ოდესმე ევროპას შემოსეულ ოსმალთა ურდოები, ცრემლიანის თვალით გასცქერიან მცირე აზიის სანაპიროებს, საიდანაც ხუთასი წლის წინად მოვიდნენ მათი მამაცი წინაპრები. შელახული ეროვნული თავმოყვარეობა ამაოდ ეძებს მაშველს. სამუდამოდ გაჭრა ის დრო, როდესაც ევროპის დიპლომატიისათვის კერპად ქცეული (სტატუს ქვო) ხშირად უნებური თაგვამოდებით იცავდა ოსმალთა კერას. დღეს უკვე ნათლად გამოირკვა, რომ პუანკარესაგან შემუშავებული ფორმულა ევროპის სახელმწიფოთა თანხმობისა ბალკანეთის საკითხში, საბოლოოდ უარყოფილია. ვენის სამინისტრომ აითვალწუნა მისი ფორმალური მხრის ნაკლი და უარი განაცხადა თანხმობაზე. თანხმობის ფორმულა, რომლის მოგონებასაც რუსეთის დიპლომატიას აწერენ, თვისი პირვანდელი სახით, ევროპის სახელმწიფოთა სრულს უანგარობას ჰგულისხმობდა ეი. მისი დედა აზრით სახელმწიფოები ტერიტორიის შემატებით არ უნდა ყოფილიყვნენ დაინტერესებულნი. საფრანგეთის მინისტრ-პრეზიდენტმა პუანკარემ უფრო გააფართოვა უანგრობის შემეცნება და სრული გულგრილობა მოითხოვა სახელმწიფოთაგან ბალკანეთის საკითხთა გადაწყვეტის საქმეში. რასაკვირველია, ასეთი ფორმულა, მეტი რომ არა ვსთქვათ, სრულიად განუხორციელებელი იყო. რადგან ახლო აღმოსავლეთის საკითხის ასე თუ ისე გადაწყვეტა უეჭველად გავლენას იქონიებდა იმ სახელმწიფოების ინტერესებზე, რომელთაც ბერლინის ტრაქტატს ხელი მოაწერეს, გრაფ ბერჰტოლს, რა თქმა უნდა, უფლება ჰქონდა განეცხადებინა, რომ ავსტრიას მეტად დიდი ინტერესები აქვს ბალკანეთზე, რომელთა უარისყოფას ვერ შესძლებდა ვეცერთი დიდი სახელმწიფო. რასაკვირველია, სულ სხვა საკითხია, თუ რა ხასიათისაა ავსტრიის ეს „დიდი ინტერესები“, ან რა საშუალებით ჰსურს ჰაბსბურგთა მონარქიას მათი დაცვა. პუანკარეს ფორმულა იმდენად ზოგადი და ბუნდოვანი იყო, რომ კენნის დიპლომატებს ექვი შეეპარათ, ვაი თუ ჩვენმა თანხმობამ მომავალში საბოლოოდ შეგვიკრას ხელ-ფეხი. ხსენებულ ფორმულის უარყოფით ავსტრიამ მოქმედების თავისუფლება დაიტოვა და აი, იმ დროს, როდესაც მეომარნი ზერიგებას აბირებენ და ჰსურთ ბოლო მოუღონ ბარბაროსულ სისხლის ღვრას იმპერიის ორპირი დიპლომატები ახალ საშინელებას უქადიან ევროპას. სანჯაკის დაპყრობის სურვილი დღეს აღარ გამოდგება ომში ჩარევის საბაბად, რადგან ხელსაყრელი მომენტი უკვე წასულია. აღარც status quo-ს დაცვაა საიმედო იარაღი საომარ მისწრაფებისთვის, რადგან ვენის დიპლომატები კარგადა ჰგრძნობენ, რომ ძველი რეჟიმის აღდგენას ბალკანეთზე წინ გადაეღობება ძლევამოსილ მოკავშირეთა ნახევარ მილიონიანი ხიტი. მაშასადამე სხვა საბაბის ძიებაა საჭირო, რომ ვაჭრული ზრახვანი სამუდამოდ დაუკმაყოფილებელი არ დარჩეს. იმდენად ძლიერია სამხედრო ჟინი და ომის წყურვილი ვენის დიპლომატებში, რომ თითქოს უყურადღებასაც არ აქცევენ თავის ლაყიან ქვეშევრდომთა და ავსტრიელ გერმანელთა სოციალისტების პროტესტს, რომელთაც არა ჰსურთ პოლიტიკურ ავანტურისტთა შიერ განზრახული საშინელების პასუხისმგებლობა. ომის ქომხრეთა პარტია, ტახტის მემკვიდრის ფერდინანდის მეთაურობით, გაბედულად აჩხარუნებს იარაღს. მან თითქოს იპოვა კიდეც ნანატრი საბაბი: სერბიელების მიერ ქ. პრიზრენის აღება და შიდა ალბანეთში შესვლა ოფიციოზურმა პრესამ ავსტრიის ინტერესების დარღვევად აღიარა და ასტეხა განგაში. მან ხელზე დაიხვია ალბანეთის დამოუკიდებლობა, რომელსაც არავითარი საფრთხე არ მოელის, და აშკარად განუცხადა სერბიას: ადრიატიკის ზღვის ნაპირზე შენს გასვლას ვერ მოვითმენო. რა თქმა უნდა, ალბანეთის დამოუკიდებლობის ქომაგობა დიდად საქებური და სანატრელი მოვლენაა, მაგრამ საქმე ისაა, რომ ალბანეთი აქ არაფერ შუაშია, მის დაპყრობას არც არავინა ჰფიქრობს. ბალკანეთის კავშირმა, რომელიც დამოუკიდებლობისა და თავისუფლებისათვის იბრძვის, ძლიერ კარგად იცის, რომ ალბანეთის შემოერთება ზარალის მეტს არას შესძენს მის მომავალ, მყუდრო ცხოვრებას, რადგანაც, ისტორიულ განსაკუთრებულ პიროობების მიხედვით, ალბანეთის დაპყრობა-დამონება ისეთივე შეუძლებელი საქმეა, როგორიც იყო ოსმალთა ბატონობა მაკედონიაში. ყოველ მხრივ მეზობელთაგან შემოზღუდული სერბია მხოლოდ თავისუფალ გასავალს ეძებს ზღვისაკენ, რომ გზა მისცეს თავის ვაჭრობა-მრეწველობას, უამისოდ მისი მომავალი უზრუნველ ყოფილი ვერ იქნებოდა ავსტრიის სიხარბისაგან, რომელიც უტიფარ ძალ მომრეობით მოილტვის სამხრეთისაკენ პატარა ერების გადასაყლაპავად. ავსტრიას თითონ ჰსურს ადრიატიკის ზღვაზე დამყარება, რათა შესაფერ დროს მძიმე ხელი დაადოს არა თუ მხოლოდ ალბანეთს, არამედ იმ პაწია ერთა მიწა-წყალსაც, რომლის დასაცავად ასეთის თავ-განწირულებით იბრძვის დღეს ბალკანეთის კავშირი.

ალბანეთის დამოუკიდებლობაზე ღაღადი ევროპის თვალის ასაბმელად არის მოგონილი. ზღვისკენ გასასვლელი გზა, რომელსაც სერბია ეძებს, მალ-სორების მიწა-წყალზე მდებარეობს, იმ მალისორების, რომელნიც სერბიელებთან ერთად ხელი-ხელ ჩაკიდებულნი ებრძვიან დღეს, როგორც ოსმალთა უდიერობას, ისე ავსტრიის მადაგაღვიძებულ კაცი ჭამობას. მაშასადამე, ალბანეთის დამოუკიდებლობისათვის თავგამოდება აქ არაფერს შუაშია. ამრიგად, ავსტრიის ამხედრება დანარჩენ სახელმწიფოთა მოთხოვნილებასაც გამოიწვევს, რადგან, როგორც ზევით მოვიხსენიე, ამგვარი საზომით ბალკანეთის საკითხის გადაჭრა უეჭველად ჰგულისხმობს ევროპის სახელმწიფოთა ინტერესების არევ-დარევას. მაშინ პრინციპი — „ბალკანეთი ბალკანეთის ერთათვის“ —სრულიად დაჰკარგავს მნიშვნელობას და დაიბადება ახალი საკითხი ოსმალეთის დანაწილებისა. უკანასკნელ შემთხვევაში, რუსეთიც ვერ დარჩება გულგრილ მაყურებლად, რადგან მისი სახელმწიფოებრივი ინტერესი მოითხოვს, რომ ბოსფორისა და დარდანელის სრუტეები ღია და თავისუფალი იყოს ყოველ შემთხვევისათვის. ხსენებულ სრუტეთა დაკეტვა ომის დროს დიდ დაბრკოლებას წარმოადგენს საქართველო-რუსეთის ვაჭრობა-მრეწველობისათვის, რომელიც დღითი-დღე იზრდება; დიდი ზარალი ნახა კერძოდ ჩვენმა შავი ქვის მრეწველობამაც ამ ორ უკანასკნელ ომის დროს. თუ კი დღემდი ასეთი საზარალო მნიშვნელობა ჰქონდა სუსტ ოსმალეთის ხელში მყოფ დარდანელს, რა იქნება მაშინ, როდესაც ოსმალეთის მაგიერ მაგ. ავსტრია დაემკვიდრება მარმარილოს ზღვის ნაპირებზე. მაშინ შავი ზღვა, როგორც კასპიისა, რუსეთის ტბად გადაიქცევა და სამუდამოდ დაეხშობა რუსეთის ვაჭრობას ერთად ერთი თბილი ზღვის კარი, რასაც, ცხადია, იგი ვერ მოითმენს. მოახერხებს, თუ ვერა ევროპის დიპლომატია ახალ სისხლის-ღვრის თავიდან აცილებას? ამაზე შემდეგ, როცა ოდნავ მაინც გამოიკვეთა ავსტრიის ბუნდოვანი მისწრაფება.

კოლხი.

ბალკანეთის ომი

დეპეშები.

ბულგარეთის მხრით

სოფია. „მირი“ იტყობინება; ყოველი ცნობა ჩათალჯის ბრძოლის თაობაზე შეთხზულიაო. ნამდვილად შეტაკება მოხდა მოწინავე რაზმებს შორის. ოფიციალი ცნობებით, ბულგარებმა დაიჭირეს ოსმალეთის ჯარის მოპირდაპირე პოზიციები.

სერბიის მხრით.

უსკიუბი. ალბანელელ ტომის ხალხმა მორჩილება გამოუცხადეს სერბიელებს. სერბიის ჯარი, ადრიატის ზღვისკენ ისწრაფვის. გზაზე წინააღმდეგობას არავინ უწევს.

ბელგრადი. დამატებითი ცნობა სალონიკის აღების თაობაზე. სერბიის ცხენოსანთა ლაშქარი საბერძნეთის და ბალკანეთის ჯარის დახმარებით 28 ოქტომბისთვეს სალონიკში შევიდა. ლაშქარს ხალხი დიდის ამბით დახვდა. ჯარი შესვენების შემდეგ პრილეპში წავიდა.

უსკიუბი. მონასტერთან ბრძოლა სწარმოებს. ოსმალებმა ხელსაყრელი პოზიციები დაიჭირეს. ოსმალების ჯარი 40.000 კაცს შეიცავს, სერბიელების ჯარი კი 120.000 კაცს. სერბიელებმაც კარგი პოზ ციები ჩაიგდეს ხელში.

საბერძნეთის მხრით.

ათინა. საბერძნეთის დედოფალი სალონიკში წავიდა.

ათინა. გაზეთი „ჰესტია“ სწერს: „მირის“ წერილი დროის შესაფერი იყოო. მან გაჰფანტა ის გაუგებრობა, რომელიც სალონიკის აღებამ დაჰბადა ბულგარეთსა და ბერძნებს შორისო.

ათინა. ოსმალთა-ალბანელთა თარეში გრძელდება. ჩრდილო ეპირი და არგიროკასტროს ოლქი გავერანებულია.

ათინა. ცნობა, ვითომც სალონიკში საშინელი არეულობა ჰსუფევს სიმართლეს მოკლებულია. წეს-რიგს კრიტელი ჟანდარმები იცავენ. არეულობის წინააღმდეგ მიღებულია სასტიკი ზომები. მემკვიდრე ნიკოლოზი დაინიშნა სალონიკის სამხედრო გუბერნატორად.

ათინა. ქალაქი ნასალიცა ბერძნებმა აიღეს.

ჩერნოგორიის მხრით

გრუდა. სკუტარის მახლობლად, მემკვიდრის დივიზიის ნაწილმა გაიარა მდინარე კირი. 2 გიორგობისთვეს მეფის ბრძანებით ჯარმა მოქმედება შესწყვიტა.

ცეტინიე. გენერალი ვუკოტიჩი ჯარით სკუტარაზე მიდის.

ოსმალეთი

სტამბოლი. 3 ნოემბერს, მთელი დღე ისმოდა ჩათალჯისთან ატეხილი სროლა. ქალაქში ხოლერა მძვინვარებს.

სტამბოლი. სადიპლომატო კორპუსის უფროსმა პალავიჩინმა, პორტას წინადადება მისცა ხოლერის წინააღმდეგ ზომები მიიღოს. ხოლერა მთელ ევროპას ემუქრება.

სტამბოლი. ატუსაღებენ „პროგრესის „კომიტეტი გავლენიან პირებს. დატუსაღებულია 50 კაკამდე. შეპყრობილთ შორის არის ყოფილი სამხედრო მინისტრი მაჰმუდ-შეფქეტი, განათლების მინისტრი, შინაურ საქმეთა მინისტრი და ბევრი წარჩინებული პირი. აღმოაჩინე შეთქმულება, რომელსაც მიზნად ჯარის აჯანყება ჰქონდა დასახული.

სტამბოლი. ხმებია, ვითომც ბულგარებმა დაიჭირეს კალიკრატე. ბულგარეთის ჯარი ჭალიპოლისკენ მიდის. იქ გაგზავნა მაშველ ჯარად 40.000 ოსმალო თურგუტ-ფაშის უფროსობით. ღამე შეიპყრეს ახალ გზრდა ოსმალთა ხელმძღვანელნი. სომეხთა პატრიარხს ატყობინებენ, სომეხთა ჟლეტას, სომხების ხოცვა-ჟლეტა ს ლივრიაში მოხდარა, სანამ ბულგარები აიღებდნენ სილივრიას.

სტამბოლი. მთელ ღამეს ყუბარების სროლის ხმა ისმოდა. ხმა თან და თან ახლოვდება.

სტამბოლი. ქალაქში მღელვარებაა. ისმის ჩათალჯიდან სროლის ხმა. ეს მეორე დღეა ადრიანოპოლიდან არავითარი ცნობაა. დაჟინებით ლაპარაკობენ ადრიანოპოლის აღებს.

გაზეთებიდან.

ბულგარეთის მხრით.

სტამბოლისაკენ.

ბულგარებმა გაათავეს სამზადისი გადამწყვეტი ბრძოლისათვის. ყოველი მხრიდან იუწყებიან, რომ ჩათალჯის ბრძოლა უკვე დაიწყო. დერკოცის ტბასთან ბულგარელებმა აიღეს ერთ-ერთი სიძაგრე და მოვლენური განიზრახეს. ოსმალნი გამწარებით იცავენ ციხეს. რამდენიმე დღის განმავლობაში განუწყვეტელი ბრძოლაა.

ქ. მიდიის აღება.

შავი ზღვის სანაპიროს ქ. მიდია ბულგარელებმა აიღეს.

ადრიანოპოლის ალყა.

ადრიანოპოლის ბედი მეტად აწუხებს ოსმალეთის მთავრობას, ხმებია, ადრიანოპოლი უკვე აიღესო.

ბულგართა დანაკლისი.

სოფიიდან იტყობინებიან, რომ ომის დაწყებიდან დღემდე ბულგარებს მოუკლეს 15.000 და დაუჭრეს 40.000 კაციო.

სერბიის მხრით.

ადრიადტიკის ზღვისკენ.

სერბიის მესამე ჯარი ნავთსადგურ დარაკოსკენ იძვრის. სიარულს დიდი თოვლი აძნელებს. ვენაში ცნობა მიუღიათ, რომ სერბიის ცხენოსანთა ჯარი უკვე მივიდა დურაკოს.

ალბანეთის ავტონომია.

ალბანელებმა ქ. ვილნაში ალბანეთის ავტონომია გამოაცხადეს.

მოკავშირეთა მოქმედება დარდანელის სრუტესთან.

ათინიდან იუწყებიან: საროსის გუნრეში ბერძნებმა გადასხეს 25.000 კაცი, რომელნიც ზურგიდან მოექცევიან დარდანელის სიმაგრეებს. ყუშინ ხმა გავრცელდა, რომ აქ რაზმმა ზარბაზნები დაუშინა ციხეს ხმელეთიდან, ხოლო საბერძნეთის ფლოტმა ზღვიდან. არის აგრედვე ცნობა, რომ 25.000 ბულგარელი იძვრის ბერძენთა შესაერთებლად, ამ ჯარის მიზანია, დარდანელის ციხის აღება, რათა საბერძნეთის ფლოტი შარმარილოს ზღვაში თვისუფლად შევიდეს და ზღვიდან დახმარება გაუწიოს ბულგართა ჯარს ჩათალჯის ბრძოლაში. თუ ეს მოხერხდა, მაშინ ჩათალჯის სიმაგრეების დაცვა ყოველად შეუძლებელი იქნება.

ოსმალეთის მხრით.

ოსმალთა გაჭირვებული მდგომარეობა

ზადემკიოდან (მთავარი ბანაკი) იუწყებიან: ჩათალჯის ციხის პირველ სიმაგრეებთან უკვე დაიწყო ბრძოლა. ჩერქეზკიოსთან ოსმალებმა ვერ მოახერხეს შეჩერება, რადგან ჯარი ძლიერ დაღლილი იყო, ამიტომ იგინი ჩათალჯის მთავარ სიმაგრეებს შეეფარნენ. აქ მოიყვანეს 16.000 დაჭრილი ჯარისკაცი და 200 აფიცერი, უმეტესობა დაჭრილებისა სიმშილითა და სიცივით დაიხოცა.

დეზერტერების რაოდენობა.

სტამბოლიდან იტყობინებიან: ჩათალჯის ციხიდან ... ამბები მოდის: ჯარიდან გაქცეულნი რიცხვი დღითი-დღე მატულობს. სტამბოლსა და მის მიდამოებში 10.000-მდე გამოქცეული იმალება. მთავრობა ამაოდ ცდილობს მათ შეგროვებას. ხადემვიოში მოსალოდნელია სამხედრო ამბოხება. ამბობენ, 15.000 ჯარის-კაცი ანატოლიაში დაბრუნეს, არეულობის თავიდან ასაცდენათო.

ჯარის-კაცთა დახვრეტა.

ზადემვიოდან ცნობაა: კიდევ დახვრიტეს რამდენიმე ჯარისკაცი, რომელნიც უარს ამბობდნენ ბრძოლაზე. დაჭრილთა რიცხვი იზრდება, ექიმები და მოსამსახურენი არ ჰყოფნით.

ბალკანეთი და ევროპა

დეპეშები

ცეტინიე. სახელმწიფოთა წარმომადგენლებმა ჩერნოგორიის მთავრობას წარუდგინეს განსახილველად ზავის ჩამოგდების საკითხი. მთავრობამ უპასუხა, საკითხის განხილვას მთავარ ბინაზე გადავიტანთო და მოკავშირე სახელმწიფოებთან მოლაპარაკებას გავმართავთო.

ბელგრადი. რადგანაც პაშიჩ ბელგრადში არ იმყოფება, სერბიის პასუხი შუამავლობის წინადადების თაობაზე 4 ნოემბერზე ადრე არ იქნება.

ათინა. გაზეთები ზავის თაობაზე სწერენ, რომ მოკავშირე სახელმწიფონი არ უდალატებენ ომის წარმოების ერთხელ შედგენილ პროგრამასო. დროა ოსმალეთმა შეიგნოს თვისი უალაგობა ევროპაში. სტამბოლი საერთაშორისო ნავთსადგურად უნდა გადაიქცესო.

ბელგრადი. უსკიუბიდან დაბრუნდა პრემიერ-მინისტრი პაშიჩი. სიამოვნებით შეჰხვდნენ ზავის საკითხს, რადგანაც სისხლის ღვრას ბოლო მოეღება და ბალკანეთის სახელმწიფოთა სურვილები დაკმაყოფილდება. 10 ნოემბერს შეიკრიბებიან მოკავშირე სახელმწიფოთა პრემიერ-მინისტრები.

სტამბოლი. დღეს მოელოდებიან ბალკანეთის სახელმწიფოთა პასუხს.

ბუდაპეშტი. ავსტრიის დელეგაციის საერთო სხდომა. კრამარჟმა სთქვა, რომ ალბანეთის და სერბიის ნავთსადგურის საკითხი ადრიატის ზღვაზე, სრულიადაც არ არის ავსტრიისთვის სიცოცხლის საკითხი. ალბანეთის საკითხი იტალიის მოგონილიარ. ალბანეთი ორ სახელმწიფოს კი არ უნდა ჩაჰბარდეს, არამედ ინტერ-ნაციონალურ ერად უნდა გამოცხადდესო. რაც შეეხება სერბიის ნავთსადგურს, მართალია ავსტრია ძლიერ ბევრს დაჰკარგავდა, რომ იგი ადრიატის ზღვას ჩამოაშორონ. ამის ჩადენა მარტო სერბიას არ შეუძლიან თუ ან იტალია ან რუსეთი არ დაეხმარა მას. მაგრამ იტალიამ და რუსეთმა უნდა იცოდნენო, რომ ეს იქნება ომის მიზეზი,—(asus belli. სერბიამ ეს შეზღუდვა დამცირებად არ უნდა ჩასთვალოსო.

სტამბოლი. მთავრობის გაზეთი „იკლამი“ სწერს, რომ საზავო მოლაპარაკებას საძირკვლად ექნება სან-სტეფანის ხელშეკრულება 1878 წლისა. ადრიანოპოლი და კირკილისე დარჩება ოსმალეთს. რომელ პროვინციებსაც დაუთმობენ ბალკანეთის სახელმწიფოებს, იქ შართვა-გამგეობა იქნება ისეთი, როგორიც აღმოსავლეთ რუმელიაშია. ამასთ ნავე ყოველ წლიური ხარკი უნდა გადიხადონ.

პრაგა. ბალკანეთის სახელმწიფოთა თანაგრძნობის ნიშნად დიდი დემონსტრაცია მოხდა.

ბუქარესტი. მოხდა მანიფენსტანცია ბალკანეთის სლავიანთა თანაგრძნობ ს ნიშნად.

რომი. პოლიტიკოსთა და დეპუტატთა წრე დიდად დაინტერესებულია იტალიის დიპლომატიის მოქმედებით ავსტრია-სერბიის საქმეში. გავლენიანი დეპუტატები ავსტრიის მოთხოვნილების წინააღმდეგ ილაშქრებენ.

რომი. რადიკალების, სოციალისტების და რესპუბლიკანელების კრება მოხდა ბალკანეთის სლავიანთათვის თანაგრძნობის გამოსათქმელად.

ბერლინი. როციალისტთა კრება მოხდა, საცა ომის წინააღმდეგ პროტესტი გამოითქვა.

გაზეთებიდან.

სტამბოლს დიდი სახელმწიფოების ფლოტი იცავს.

სტამბოლში ქრისტიანთა ამოწყვეტის შიშია. საფრანგეთის კრეისერ „ლეონ გამბეტა“-ზე ადმირალ დარტიე დე ფურნეს თავმჯდომარეობით, რომელიც ევროპის შეერთებულ ფლოტს უფროსობს სტამბოლში, მოხდა თათბირი, რომელზედაც დაადგინეს: მთელი ქალაქი უბნებად დაჰყონ და გემების თითოეულ უფროსს მიუჩინონ დასაცავად, თუ ვინიცობაა ქრისტიანთა ჟლეტა ასტყდება. მაგ. რუსები დაიცვენ იმ უბანს რომელიც თოფხანასა და გვირაბის მოედანს შუა მდებარეობს. სტაციონერი „კოლხიდა“ ოქროს რქასთან მივა და მსოფლიო პატრიარქის სადგომის წინ ჩაუშვებს ღუზას, ხოლო სტაციონერი „კუბანეც“ სან-სტეფანოსკენ წავა. დანარჩენი გადაწყვეტილებანი საიდუმლოდ ინახება, მაგრამ თათბირის მთავარი აზრი ამაში მდგომარეობს, რომ თუ ვინიცობაა ჩათალჯისთან ოსმალთა ჯარი დამარცხდა, ევროპის შეერთებული ფლოტი გზაში ჩაუდგება გამოქცეულ ოსმალებს და სტაწბოლში აღარ შემოუშვებს. „ჰოგრომის“ მოხახდენად. ამიტომ ის ზარბაზნები, რომელნიც სერბიას ეკუთვნოდა და ომის დაწყებამდე ოსმალეთმა გემით დაიჭირა, სან-სტეპანოსა და ოქროს რქის შუა დაიდგმება, რათა წინააღმდეგობა გაუწიონ ოსმალეთის გამოქცეულ ჯირს. მიუხედავად ამისა, დიპლომატები მაინც შიშობენ.

ზავის მოლოდინში.

პეტერბურგიდან იუწყებიან: ამ ჟამად სარწმუნო წყაროებიდან გავიგეთ, რომ ოსმალეთმა პირდაპირ ბალკანეთის კავშირს მიმართა ზავის ჩამოგდების თაობაზე. ბულგარეთის საელჩოში ადასტურებენ იმ ხმას, რომ ოსმალეთმა მართლაც მისცა ბულგარეთს ასეთი წინადადებაო.

ოსმალეთის პირობები.

სტამბოლის ცნობებიდან ირკვევა, რომ ოსმალეთი სცდილობს ადრიანოპოლისა და სტამბოლის ოლქების ნაწილის შენარჩუნებას. ამ მოსაზრებით არის შედგენილი ზავის პირობები. ოსმალეთი ბევრ სხვა რამესაც მოითხოვდა, მაგრამ ეშინიან, ვაი თუ ჩათალჯისთან დამარცხებით, სრულიად დაიღუპოს საქმეო.

სახელმწიფოთა მოლაპარაკება.

პეტერბურგიდან იტყობინებიან: სახელმწიფოთა შორის მოლაპარაკებაა გამართული საერთო შეთანხმების თაობაზე, რათა ყოველი საკითხი, რომელიც ომის გამო აღიძვრის, თანხმობით იყოს გადაწყვეტილი იმავე დროს, როდესაც მეომართა შორის ზავის მოლაპარაკება იქნება გამართული.

რუმინიის მოთხოვნილება.

ბუქარესტიდან ცნობაა: რუმინია დაჟინებით მოითხოვს ბულგარეთ-რუმინიის საზღვრის გასწორებას დობრუჯის ნახევარ კუნძულთან. უამისოდ რუმინია მუდამ ბულგარეთის შიშში იქნება. სერბია და ბულგარეთი ზღვისკენ გასავალს მიიღებენ, ხოლო რუმინია შავ ზღვაში დარჩება ჩაკეტილი თვისი ვაჭრობა-მრეწველობით. რუმინიის დევიზია, ბალკანეთის კავშირთან პოლიტიკური თანასწოროობა დაიცვას. ამას გარდა ნუ დაივიწყებენ მოკავშირენი, რომ რუმინიას 300.000 ჯარის-კაცი ჰყავსო.

ავსტრია და სერბია.

ბუდაპეშტში შეიმუშავეს სერბია-ავსტრიის შემათანხმებელი კომპრომისი: ალბანეთი ავტონომიას მიიღებს, ხოლო სერბია ადრიატიკის ზღვის ნაპირს, იმ პირობით კი, თუ მიღებულ ადგილს სერბია არ გაამაგრებს და სამხედრო მიზნისთვის არ გამოიყენებს.

სერბიის აზრი.

როგორც გაზ. „ცეიტი“ გადმოგვცემს, სერბიის პრემიერ-მინისტრს ბევრჯერ ჰქონია ლაპარაკი ავსტრიის ელჩ უგრონთან და ყოველთვის გადაჭრით განუცხადებია, რომ სერ-

ბია შეუდრკელად განახორციელებს თავ[illegible]

მოკავშირეთა აზრი. [illegible] „ქმარი“ [illegible] ელ[illegible]

დეპეშები

(დეპეშათა პეტერბ. სააგენტოს).

4—5 ნოემბერი

საზღვარ-ზარედ

ბაკური. ბარონ ეს საქმთა მინისტრის თავმჯდომარეობით გაიხსნა საერთაშორისო კონფერენცია უცხოელ ინტერესთა დაცვის საკითხის გამოსარკვევლად.

გუსტავ ერვე.

რომი. სადგურზე მეიყარეს გუსტავ ერვე, რომელიც ანტიმილიტარისტულ მიტინგში მონაწილეობის მიღებისთვის ჩამოვიდა. ერვე დაუყოვნებლივ საზღვარ გადედ ჭვავ[illegible]

თუირანი. ემირ-ეზამუმ და გუბერნატორ მახსუდამ ფრიალი ჰყარეს სალარ-უდ-დოულეს მთავარ რაზმს. ეიპყრეს ბელადი მუსაიმ-ხანი. სალარ-უდ-დოულე 60 მხედრით იმყოფება ბოჯა-ინფეფუთან.

სათათბიროს გახსნა.

პეტერბურგი. (ოფიციალი). უმაღლესი ბრძანება ძთავარ მართებულ სენატს 1912 წელს 29 ოქტომბისთვის: სტატ.-სეკრეტარს, დეისტვიტელნი ტაინი სოვეტნიკს გოლუშევს ნაბრძანები აქვს გახსნას სახელმწიფო სათათბიროს სხდომები 15 ნოემბერს.

გაზეთების დაჭერა.

პეტერბურგი. დაიჭირეს „ლუჩის“ მეორმოცდაოთხე ნომერი და „ზავეტის“ მეშვიდე ნომერი.

პეტერბურგი. 3 ნოემბერს მიტროპოლიტი ანტონის ცხედარი ჩაასვენეს კუბოში. მიტროპოლიტის სულის მოსახსენებლად გადადაიხადეს პანაშვიდი.

სევასტოპოლი. ოფიცერთა სკოლის მფრინავი თავადი აბაშიძე და კაპიტანი გრუზნოვი ნიუპორტზე მიფრინავდნენ სიმფეროპოლში და ევპატორიაში 1.500 მეტრის სიმალლეზე.

თეატრი და ხელოვნება

ქართული თეატრი. ხუთშაბათს, 8 ნოემბერს, ქართული დრამატიული დასის მიერ ტასო აბაშიძისა, ვასო აბაშიძისა და ბ. მდივნის მონაწილეობით გამართული იქნება საღამო: წარმოადგენენ ახალ პიესას „სიყვარულის ყვავილი“, წარმოდგენის შემდეგ გაიმართება დივერტისმენტი. ქ. ვ. დავიდოვისა დავითაშვილის, ბ.ბ. ი. ოსიპოვისა, ლ. ბ. ერისთავისა, ზარდალიშვილის და სხვათა მონაწილეობით.

4 ნოემბერს **საზოგადო კლუბში** ექიმმა გ. ი. გორდონმა პირველი ლექცია წაიკითხა შემდეგს თემაზე: „სასოწარკვეთილება და თავის მოკვლა ახალგაზრდათა შორის“. ლექციას ბევრი ხალ'ი დაესწრო. მეორე ლექციას წაიკითხავს დღეს, საღამოს 8 საათზე.

ზუბალაშვილის სახალხო სახლი. კვირას 4 ნოემბერს, სალიტერატურო დილამ მშვენივრად ჩაიარა. სხვათა შორის, ლეკურის მოთამაშე ბ. ოქროპირიძე საზოგადოებას მოეწონა.

ნაძალადევის თეატრი. 4 ნოემბერს ნაძალადევის სცენის მოყვარეთა წრემ წარმოადგინა პ. იერეთელის დრამა „დამარცხებულნი“.

ბ. სვანაძემ (დავით ბაღდანიძე), ვერ შესძლო სავსებით დახასიათება სხვისი შრომით გამდიდრებულ ქარხნის პატრონისა.

ქ. აფხაზიშვილი (ნატალია) უფრო კითხულობდა თავის როლს, ვიდრე თამაშობდა.

ძალიან სუსტობდნენ: ბ. ომანიძე (ქარხნის დირექტორი), რომელიც სრულიად არა ჰგავდა იმ მუქთა მჭამელასა და გაიძვერას, რომლებიც სცდილობენ თავისი უფროსის ყურადღება დაიმსახურონ, და ხორიაშვილი (მოღალატე ძმა).

ქ. ამირანაშვილსა (ქეთო) და ბ. კუდუხაშვილს (მიშა) ცდა ეტყობოდათ, თუმცა ეს უკანასკნელი სუსტად ჰხატავდა ფუფუნებაში აღზრდილს ქარაფშუტა ახალგაზრდას.

პიესის მეორე მოქმედება, თუ უკეთ ვერ ვგაიგეთ, უმჯობესი იქნებოდა გაძრეტოვებინათ.

მშვენივრად შეასრულეს თავიანთი როლები: ქ. გოგაშვილისამ (დედა ელისაბედი) და ბ. გოგაშვილმა (ნიკო ბერიძის შვილი). მოხდენილის თამაშით, [illegible] ბევრი აცინა დამსწრე საზოგადოება. [illegible] ერთი [illegible] ცუდად ასრულებენ თავიანთ როლებს.

პიესების დადგმა ბ. სვანიძისათვის შეუნდვია. **მ. ბ.**

ბათომი. „**ქართული დრამ. დასის ამბ. „მოგზაური“** რამდენიმე დღით მიეცა ბევრება წარმოდგენების გასამართავად შემდეგ ადგილებში: 6 ნოემბერს ფოთში, 7-ს—სენაკში, 8-ს—სამტრედიაში და 9-ს—ლანჩხუთში. ყველგან წარმოდგენილი იქნება ისტორ. პიესა კ. მესხისა „**რუსთაველი**“. [illegible] ნ. ჩაგუნავას ხელმძღვანელობით შეასრულებს რამდენიმე ლამდერას.

10 ნოემბერს „**მოგზაური**“ დასი დამბრუნდება ბათომს, სადაც იმ დღესვე წარმოდგენილი იქნება **ბიორნსონის** ცნობილი პიესა „**გაკოტრება**“. დასი ამზადებს ნინო ნაკაშიძის ახალ პიესას „**ვინ არის დამნაშავე**“?

ბაქო. კვირას, 18 ნოემბერს, გაიმართება საინტერესო „**სალიტერატურო საღამო**“. წაკითხული იქნება ლექცია, დადგმული იქნება ერთ მოქმედებიანი მხიარული ვოდევილი, ტანისამოსსა და გრიმებში წაკითხული იქნება სცენები: გურული, ებრაული, კინტოური, სომხური, გლეხური და სხვა... წაიკითხავენ ლექსებს, მოთხრობებს და ესკიზებს... მონაწილეობას მიიღებენ: ქეთო ანდრონიკაშვილისა, მარ. ვიქტორელი, ილია აგლაძე, ივ. ელიავშვილი, ლადო ახობაძე, შველიძე, ამაშუკელი, მატარაძე და სხვა. ტფილისიდან მოწვეულია ი. გრიშაშვილი.

წერილი რედ. მიმართ

ბ. რედაქტორო!

ნება მიბოძეთ „სახალხო გაზეთის“ საშუალებით მადლობა შევსწირო ქალბატონთ: ნ. გეგელიას, ა. მილორავას; ბატონებს ა. ჯიქიას, პ. კეიდიას, გ. კეიდიას, ნ. ბერიძეს, ნ. ბუკიას და მ. ვეკუას, რომელთაც კვირას, 14 ოქტომბერს, დ. ზუგდიდის საკრებულოს დარბაზში აკაკის სახელობის წიგნთ-საცავ-სამკითხველოს სასარგებლოდ გამართეს წარმოდგენა. წარმოადგინეს: „თამარ ცბიერი“ (ოთხ მოქმედებიანი დრამა აკაკისა). წარმოდგენამ ერთობ სასიამოვნოდ ჩაიარა და ფულად ბიბლიოთეკის სასარგებლოდ დარჩა 93 მანეთი.

ზუგდიდის უფასო წიგნთ-საცავ-სამკითხველოს წევრთა მონდობილები

ექ. იას. მუჯირი.

ტფილისის ქართულ გიმნაზიაში არსებულ უფასო სასადილოს საზოგადოების გამგეობა უღრმეს მადლობას უცხადებს კნ. ელისაბედ ნიკოლოზის ასულს ბაგრატიონ-მუხრანსკის და კნ. მარიამ ნიკოლოზის ასულს ორბელიანისას, რომელთაგან პირველმა 100 მანეთი შესწირა საზოგადოებას, მეორემ-კი—10 მანეთი (ჟორჟიკ სუმბათაშვილის გვირგვინის ნაცვლად. ალექსანდრე მიხეილის-კესა და კნეინა ბარბარე ალექსანდრეს ასული, სუმბათაშვილის 6 ცხვრის შემოწირვისთვის.

გამგეობა.

ბ-ნო რედაქტორო!

უმორჩილესად გთხოვთ დამიბეჭდოთ შემდეგი:

„სახალხო გაზეთის“ № 739-ში მოთავსებულია ანგარიში ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების კრებისა. თქვენ თანამშრომელს ჩემი აზრი ასე გაუგია: „თიანეთის მაზრა უფრო სასარგებლო იქნება ამ მხრივ, ვიდრე კაიშაურის ველიო“. მე გადაჭრით არა მითქვამს-რა არც თიანეთის მაზრაზე, არც სხვა კუთხეზე. მაინტერესებდა მესაქონლეობის სადგურის დაარსების კითხვა პრინციპის ნიადგაზე. ვინაიდან ამისთანა რთული საქმე მოითხოვს მის ყოველ მხრივ შესწავლას, ამის გამო შევეკითხე: რამ გამოიწვია მეოქი—ის გარემოება, რომ სადგურს „შენებთ კაიშაურის ველზე; და აქვე დაუმატე —შესაძლებელია მაგ მხრივ ემჯობინოს თიანეთის მაზრა, ან სიღნაღისა...

სისწორით ვერაა გადმოცემული ჩემი სხვა აზრიც. გაზეთში სწერია: „საჭიროდ მიაჩნია (მე) მოძრავი ფერმეგბისა და სკოლის გამართვაო“. ფერმებისა და სკოლის ცალკ-ცალკე დაარსების შესახებ მე არა მითქვამს-რა. თვით ფერმა უნდა შეიცავდეს თავის საქმის თეორიტიულ მხარესაც, ე. ი. სწავლას. ამის გამო ამგვარ დაწესებულებას ვუწოდე **ფერმა-სკოლა.**

დ. ქადაგიძე.

რედაქტორ-გამომცემელი
ნ. კურდღელაშვილი.

გამოსაძებელი ცნობა

მატარებელთა მიმოსვლა

(ზამთრობით).

15 ოქტომბრიდან.

(დრო აღნიშნულია ტფილისის საათით).

ტფილისიდან გადის

ბაქოსაკენ: სამგზ.-საბარგო № 8, საღ. 7 ს. 26 წ. **ჩქარი** № 2, ღილ. 10 ს. 14 წ. **საფოსტო** № 4, ღამის 12 ს. 36 წ. **სამგზავ.** № 6, ნაშუადღ. 6 ს. 31 წ. **ნარევი** № 106. საღ. 7 ს. 20 წ.

ბათომისაკენ: სახ. № № 107, ღილ. 4 ს 38 წ. **სახ.** № 5, ნაშ. 4 ს. 38 წ. **საფ.** № 3, ღილ. 9 ს. 50 წ. **სახ.** № 4, საღ. 9 ს 4 წ. **სახ.** № 11, ღამ. 10 ს. 2 წ.

ბაქოსკენ: ნარევ. № 106, საღ. 7 ს. 26 წ.

ერევანისკენ: სახ.-საბ. № 8,7, შუადღ 1 ს. 6 წ.

ყარსისკენ: საფ. № 4,3, ღამ. 1 ს. 11 წ.

ყარსისკენ: სახ.-საბ. № 6,5, საღ. 8 ს. 10 წ.

ბორჯომისაკენ: სახ. № 9/10 ნ, ნაშ. 3 ს. 17 წ.

ტფილისში მოდის.

ბაქოდან. ნარევ. № 107, ღამ. 3 ს. 8 წ. **სახ** № 5, ნაშ. 3 ს. 46 წ. **საფ.** № 3, ღილ. 9 ს. **ჩქარ.** № 1, საღ. 9 ს. 10 წ. **სახ.-საბ.** № 7, ღილ 11 ს. 55 წ.

ბათომიდან: სახ. № 12, ღილ. 8 ს. 50 წ. **საფ.** № 4, ღამ. 11 ს. 32 წ. **სახ.** № 6, საღ. 5 ს. 56 წ. **ნარევ.** № 106, ღილ. 5 ს. 15 წ.

ერევნიდან: ს.ხ.-საბ. № 83,7, აღ. 5 ს. 28 წ.

ყარსიდან: სახ.-საბ. № 65, ნაშ. 1 ს. 28 წ.

ჯულფიდან: სახ. № 43, ღილ. 8 ს.

ბორჯომიდან: სახალ. № 9/10 ნ, ღილ. 11 ს. 22 წ.

მიხაილოვ. დან სურამში: სახ.-საბარგ. № 61, ღამ. 2 ს. 18 წ. **სახ.-საბ** № 63, ღილ. 5 ს. 30 წ. **სახ.-საბ.** № 65, ნაშ. 12 ს. 48 წ. **სახ.-საბ.** № 67, ნაშ. 3 ს. 13 წ. **სახ.-საბ.** № 69, საღ. 7 ს. 53 წ. **სახ.-საბ.** № 71, საღ. 9 ს. 20 წ.

სურამ.-დან მიხაილოვში: სახ.-საბარ. № 60, ღამ. 1 ს. 22 წ. **სახ.-საბ.** № 62, ღილ. 4 ს. 38 წ. **სახ.-საბ.** № 64, ღილ. 7 ს. 8 წ. **სახ.-საბ.** № 66, ნაშ. 1 ს. 15 წ. **სახ.-საბ.** № 68, საღ. 6 ს. 38 წ. **სახ.-საბ.** № 70, საღ. 8 ს. 26 წ.

ქუთაისიდან რიონში: სახ. № 77, ღილ. 5 ს. 28 წ. **სახ.** № 79, ღილ. 10 ს. 14 წ. **სახ.** № 81, ნაშ. 2 ს. 3 წ. **სახ.** № 83, ნაშ. 5 ს. 48 წ. **სახ.** № 85, ღამ. 11 ს. 58 წ.

რიონიდან ქუთაისს: სახ. № 76, ღილ. ს. 25 წ. **სახ.** № 78, ღილ. 11 ს. 2 წ. **სახალ.** № 80, ნაშ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** 82, საღ. 6 ს. 55 წ. **სახ.** № 84, ღამ. 1 ს. 58 წ.

ქუთაისიდან შორაპანს: სახალხო № 29/30, ნაშ. 5 ს. 23 წ.

შორაპნიდან ქუთაისს: სახ. № 27|28, ღილ. 8 ს. 30 წ.

ფოთიდან სამტრედ. და **ქუთაისს: სახ.** № 26, ღილ. 6 ს. 6 წ. **სახ.** № 4 ი, ღილ. 11 ს. 9 წ. **სახ.** № 6, საღ. 5 ს. 1 წ. **სახ.** № 8 ი, საღამ. 9 ს. 10 წ.

სამტრედიიდან ფოთში: სახ. № 3 ი, შუადღ. 1 ს. 57 წ. **სახ.** № 7 ი. საღ. 7 ს. 24 წ. **სახ.** № 5 ი, საღ. 7 ს. 59 წ. **სახ.** № 25 ი, ნაშ. 6 ს. 18 წ.

ბათომ.-დან ქობულეთსა და **ნატანებში: სახ.** № 18, ღამ. 11 ს. 13 ს. **სახ.** № 14, ღილ. 5 ს. 43 წ. **საფ.** № 16, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ქობულეთ.-დან ბათომს: სახ. № 13, ღილ. 7 ს. 4 წ. **სახ.** № 15, ღამ. 12 ს. 23 წ. **სახალხ.** № 17, ნაშ. 5 ს. 47 წ.

ნატანებიდან ბათომს: სახ № 17, ნაშუად. 5 ს. 20 წ.

ბათუმიდან ქობულეთში. სახ. № 18, ღამ. 11 ს. 13 წ. **სახ.** № 14, ღილ. 5 ს. 43 წ. **სახ.** № 16, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ბათომიდან ნატანებს: სახ. № 16, ნაშუადღ. 4 ს. 24 წ.

მიხაილოვ.-დან ბორჯომს. სახ. № 46, ნაშ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** № 65, საღ. 9 ს. 14 წ. **სახ.** № 86, ღილ. 5 ს. 25 წ.

ბორჯომ.-დან მიხაილოვში: სახ. № 36, ნაშ. 12 ს. 35 წ. **სახ.** № 55, ღილ. 5 ს. 58 წ. **სახ.** № 76, ღამ. 12 ს. 41 წ.

პირდაპირი მიმოსვლა
გადაუჯდომლად.

1) **ბათომიდან პეტერბურგამდე** გაივლის ნიკოტოვკას, კურსკს, მოსკოვს, არის ერთი მიქსტო-ვაგონი I—II კლასისა და 1—მესამე კლასის, მატარებლების №№ 1/11 და 2/12. ყველა ბილეთები პლაცკარტებით.

2) **ბათომიდან მოსკოვამდე.** გაივლის კოზლოვს და რიაზანს; 1 ვაგონი პირვ. კლასისა, 1 მეორისა და 3—მესამისა, მატარებლების №№ 5 და 6. 1 და II კლასი და მესამე კლასის ერთ ვაგონში ბილეთები პლაცკარტითაა, ხოლო მესამე კლასის ორ ვაგონში უპლაცკარტოდ.

3) **ტფილისიდან როსტოვამდე** ერთი ვაგონი 1/II კლასისა, ერთიც მესამე კლასისა, მატარებელთა ნომრები 1 და 2.

4) **ტფილისიდან ჯულფა-ერევნისკენ,** ერთი ვაგონი 1/II კლ. და ერთიც მე-III კლს. მატარებლის ნომრები 3 და 4.

სასანიტარო ექიმები

უბნები: 1, 2—9 **პ. ფომინა-ოსიპოვისა** ვაკეში, საკუთარი სახლი, ტელეფ. 461).

მე-4 და რუსის ბაზარში **ქრ. ლ. ქალანთაროვი** (სოლოლაკი, ამაღლების ქ. 517).

5—6 **ი. მ. ზაბლუდოვსკი** (გრიბოედოვსკი, 10. ტელ, 645).

0, 11—12 **ვ. ა. მირაქოვი** (მიხეილის ქ., 174 ტელ. 327).

7—8 **გ. თ. ნათიშვილი** (ვორონცოვის ძეგლთან, მონუმენტნი შესახვ. 5. ტელ. 487).

სასურველია, თვითონ მცხოვრებლები დაგვეხმარებოდნენ სასანიტარო წესიერების შემოღებაში და სადაც-კი ამ მხრივ უწესობას შეჭნიშნავენ—სახლებში თუ სხვა ადგილებში სასანიტარო მოთხოვნილებათ არღვევენ, ცუდს საჭმელ-სასმელს აკეთებენ და ჭყიდიან და სხ.—დაუყოვნებლივ ზემოდ დასახელებულ ექიმებს აცნობონ, წერილობითი განცხადებები ყველას შეუძლიან გარდასცეს ქალაქის სავაჭრო პოლიციის კანტორებში: ვერის მოედანზე. რუსის ბაზარში, თათრის მოედანზე, კახეთის მოედანზე, ავლაბარში რიყის ქუჩაზე, 54, ელისაბედის ქუჩა 56 და მალაკნის მოედანზე.

გემების მიმოსვლა

(ზამთრობით)

15 ოქტომბრიდან,

შავ-ზღვაზე.

(დრო ტფილისის საათითაა აღნიშნული).

„ვაჭრობა-ნავოსნობის“

საზოგადოების გემები.

ბათომიდან გადის:

1) პირდაპირი, **საფოსტო** გემი **შაბ.**, და **კვირ.**, ღამ. 12 ს. 58 წ.

ირგვლივ მოსიარულე:

№ 1. **ოთხშ.**—შუა ღამის 1 ს, 58 წ.

№ 2. **პარასკევობ.**, შუაღამის 1 ს. 58 წ.

№ 1. **სახ., შაბათ.**, ნაშუა ღ 2 ს. 58 წ.

№ 2. **ორშაბ.**, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ბათომში მოდის:

ოდესიდან პირდაპირი, **საფ., პარ.** ღილ. 6 ს. 58 წ.

ირგვლივ მოსიარულე:

№ 1. **ორშ.**, საღ. 9 ს. 58 წ.

№ 2. **ოთხშ.**, საღ. 8 ს. 58 წ.

№ 1. **სამგზ., პარ.** საღ. 8 ს. 58 წ.

№ 2. **კვირ.**, საღ. 6 ს. 40 წ.

ყასპიის ზღვაზე.

„კავკაზი და **მერკური“**

საზოგადოების გემებისა.

ბაქოდან გადის:

კრასნოვოდსკს, ყოვ. დღე საღ. 4 ს. 40 წ.

ენზელს პირდაპირი, **პარ.**, და **სამშაბ.**, ნაშუადღ. 4 ს. 40 წ.

ირგვლივ მოსიარულე:

ასტარას, ხუთშ. ნაშუადღ. 5 ს. 25 წ.

ბაქოში მოდის;

კრასნოვოდსკიდან ყოველ-დღ. ღილ. 9 ს. 40 წ.

ენზელიდა ორშ. და პარ., ღილ. 60 ს. 5 წ.

ასტარიდან კვირ., ირგვლ. მოს. ღილ. 4 ს. 44 წ.

უფასო საექიმო დახმარება

ქალაქის საბჭოს ექიმები.

უბნები

1—2 **გ. ა. გედალინი** (სდგას ვერაზე, ოლგის ქუჩა, 22. ტელეფ. 592).

3—4 **მ. ი. შავერდოვი** (ფეთხაინის ალმართზე, 1, ტელ. 619).

5—6 **ტ. მ. თბეოსიანი** (ველიამინოვის, 4, ტელეფ. 680).

6—7 **შ. ა. მიქელაძე** (ავლაბარში, კახეთის ქ., 1, ტელ. 715).

8—9 **ნ. დ. ხატისოვი** (კუკიაში, ნიკოლოზოვის ქ. 7, ტელ. 715).

10. 11—12 **ა. ი. შჩერბინინისა** (დიდუბეში, საგურამოს ქ. 5. ტელეფ. 71.

ქალაქის საამბულატორიები

მთავარი—მუხრანის ქუჩა, 9.

ავლაბრისა—კახეთის ქ. № 15.

ხარფუხისა—ვორონცოვის ქ. 55.

კუკიისა—ჩერქეზიშვილისა, 1—18.

დიდუბისა—საგურამოს ქ. 5.

ქალაქის საბჭოს ექიმები მოვალენი არიან ღარიბ მცხოვრებთ უფასო საექიმო დახმარება აღმოუჩინონ ქალაქის საავადმყოფოებში და თვითონ ავადმყოფის ბინაზედაც ყოველმა თავ-თავის უბანში), თუ უბრალო ექიმი დილის 11 საათამდე მოიწვიეს, ვალდებულია იმ დღესვე ინახულოს ავადმყოფი, გარდა სიჩქარო შემთხვევებისა, რაც დამარება დაუყოვნებლივ უნდა მისცეს.

განცხადებანი

ექიმ ნავასარდიანის
პირველი კერძო
სამკურნალო

დაარსებულია 1880 წელს.
(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა.

დ ი ლ ი თ:

„606“—11—12 ს. შეშხაკურება
კონსულტაციურად.

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. [illegible] გიული, და ვენერიული (სიფილ.) ავად.

ბ. გ. ავასბაროვი: 1—2 ს. შინაგანი [illegible] შვთა ავადმყ.

კ. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შიბაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებიო ქალებისა და ბავშვებისა.

ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. ბვეტისიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.

გ. ი. გურგენოვი: 12—1 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ა. ბ. კარაპეტიანცი: 12—1 ს. შინ. კანი საბავშვო და ყვავილის აცრა.

ექიმი ქალი **ე. ნ. ამბრუმოვა-მელ ქიანი** 1—2 ს. საბებიო დ. ქალების ავადმ.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

მ. გ. ბვეტისიანცი: 6—7 საათ.

რჩევა-დარიგება 50 კაპ. ხელმოკლეთა ვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციე მორიგებით.

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის დოქტორი **ბ. ა. ნავასარდიანი.**
1078

ექიმი კბილისა **ნინო რ. ცინცაძე**
იღებს დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს. ოლგას ქუჩის შესახვევი № 5, სახლი მაქარაშვილისა

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე
კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოვ.-დღე ნაშუადღ. 2—3 ს. საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბ. მხოლოდ დილ. 8—9 ს. კვირ. ავადმყ. არ იღებს. მოსკოვის ქუჩა № 3. ს. გაბაშვილისა.

ჭიათურის შავი-ქვის საბრეცხ მექარხნეთა საყურადღებოდ: სატრიალებელი ღვედები T-ва „Треугольникъ“-ისა წარმომადგენელი ჭიათურაში: **ძმ. პ. გ. და მ. ლომაძე.** 1560.

ფეხსაცმელები
თ ო მ ა დ. ჯ ა ნ ყ ა რ ა შ ვ ი ლ ი ს
მაღაზია-სახელოსნოში.

მუხრანის ქ. № 2. ყოველნაირი: საკუთარი და პეტერბ. მეხანიკური ნაწარმოები. 683.

სამკურნალო
ექიმთა-ნავიგაციებისა
ეუფლობს საწოლებსა.
გადაეცა ახალ ბინაზე
მიხეილის ქუჩა, № 49 და რეუტოვის მისახვევი № 2. ტელეფონი № 1026.
ავადმყოფებს იღებენ:
ალექსანოვი მ.—საშაბათ ორგანოთა, თავიშახგისა და ცანის სნეულებისა—ნაშუად. 12—1 ს.
ვნუკოვი ბ. ბ.—ქირურგიულ სნეულ. ნაშუად. 1—2 საათამდე.
ეგიაზაროვი ი. ნ.—შინაგან, ნევრვებისა სულით-ავადმყ. ელექტროტერაპატია დილ. 11—12 საათამდე.
კიმონტი გ. ბ.—ქირურგიულ სნეულ. დილის 11—12 საათამდე.
მაგაკიანი გ. ნ.—შინაგან სნეულებ. და ბავშვების ავადმყ. დილ. 11½—12½ სათ.
შამაში ი. ი.—ქირურგიულ ავადმყ. 12—1 საათამდე.
ავილოვიცა ა. ა.—კბილის ავადმყ. 9½—11½ საათ.

სამკურნალოში სწამლობენ ელექტრონითა და მასაჟით. ახდენენ გამოკვლევას მიკროსკოპიულ, ბაქტეროლოგიურსა და ქიმიურს. ყველის უცრიან. ძიძებს ამოწმებენ. რჩევის ფასი ათი შაურია. ოპერაციები და კონსულტაცია მორიგებით.

სამკურნალოს სტაციონალური განყოფილება შესდგება: საზოგადო პალატისა და ცალკე ნომრებისაგან.

წამლობა „606“-ით და 914. 1513.

არ გაგონილა! მხოლოდ 2 მან. 95 კაპ.

ვგზავნით ქვემოდ ჩამოთვლილ 14 ვერცხლის ნივთ: 1. შვეიცარიერ მკვიდრ ულის საათს ცალთათვის „ანკერ“ (და არა ცილინდრი) ინგლისურ შავ-ფოლადისა: იმართება თავით 36 სათში ერთხელ, ხმა წკრიალა აქვს, 15 ქვიანია, 2. ქალთ. საუცხოო ყელის ძეწკვი, ახალი ფასონისა. 3. ბრილიანტ-კინემატოგრაფი კომპასით, ან საუცხოო სანახავებით. 4, ზამშის ბუდე საათისათვის. 5. მოხდენილი ბეჭედი ამერიკულ ოქროსი „დუბლე“, პარიზულის თვალთ. 6. სათეატრო ბინოკლი 4 ანრამტიულ შუშით ჩვეულებრივის ზომისა, რომელიც დიდის მანძილიდან აახლოვებს სიგნებს. 7. საათის უზრუნველმყოფელი ქურდებისაგან. 8. პარიზის პლასტოგრაფი, ზედმიწევნით მიჩვენებელია სხვა და სხვა 2ანანაობისა. 9—14 ექვსი მეტის-მეტად სიგულისხმო სურათი. სულ ეს ღირს მხოლოდ ს მ. 95 კ., ორი წყვა 5 მ. 50 კ., 4 წყვა—10 მ. 50 კ. ასეთივე წყვა ქალის საათი—3 მ. 70 კ. ესენივე სიზურავიან საათით 1 მანეთით **მეტი ღირს.** ხსენებული წყვა საათითა და ნივთებით საუკეთესო ღირსებისა და უმაღლესი ხარისხისა—3 მ. 95 კ., ორი წყვა—7 მ. 40 კ. გასაგზავნი ორ წყვამდე—40 კაპ. (ციმბირში 75 კ.) საათსა ვგზავნით შემოწმებულ-შესწორებულს წუთი-წუთზე 8 წლის თავდებობით, ფასდადებით და უბეოდ.

მისამართი: И. Пітрумфель ъ, Варшава, Электоральная 11. Отд. 116.

ეს მისამართი ამოსჭერით და კონვერტს ან ღია წერილს დაიკარით.

Метиль. 36443. 1337.

გამოსულია და იყიდება
არჩილ ჭოროჭაძის
თხზულებანი

I ტ „ეროვნული პრობლემის გარშემო“ ფასი „ „ „ 75 კ.
II „ „ჩვენი საზოგადოებრივობა „ „ „ „ „ 80 „
III „ „ნაბაზრევი“ „ „ „ „ „ „ 65 „
IV „ წერილები „ცნობის ფურც.“-„მოამბ.“ 1901—1902 წ. „ 85 „

გამოსულია და იყიდება
ნ. ფიუკაშვილის
პიესა **„მეგობრობა“**, დრამა 4 მოქმედებ. ფასი 30 კაპ.

გამოსულია და იყიდება
ი. გედევანიშვილის პიესა
„გ ა მ ცე ე მ ი“
დრამა 3 მოქმედ. ფასი 25 კ.

აღსდგება ზროვის არტელი

300 კაცისაგან, რკინის გზაზე ბარგის დატვირთვა-გადმოტვირთვისათვის, სათავდებო თანხად საჭიროა 40 მანათი. მიჰმართეთ კომერციულ არტელის კანტორაში;

პუშკინის ქუჩა, № 3. 1575.

ქ. შ. წერა-კითხ. გამ. საზოგ. წიგნის მაღაზიაში
ისყიდება შემდეგი სასიმღერო და საგალობელი ნოტები:

„ლიტურგია“ ხუნდაძისა. გურული იმერული კილო. . . 60 კ.
„ლიტურგია“ კარბელაანთ კილო . . . . . 40 „
„მწუხრი“ ერთხმოვ. გალობა 15 „
„ცისკარი“ II ნაწ. ვას. კარბელაშვილის. . . . . 1—50 „
„ცისკარი“. ღმერთი უფალი სულხანიშვილი . . . . 35 „
აღდგომის საგალობელნი ქორიძისა . . . . . 50 „

ახალი წიგნები:

„გრდემლი“ სალიტერატურო კრებული II . . . . . ფ. 1—50 „
ისტორია ოსმალეთის ყოფილი საქართველოსი ზ. ჭ. . 50 „
ქართველ მაჰმადიანთა დიდი გადასახ. ოსმალეთში. . . 50 „
„ყაჩაღები“ შილლერ. ნათ. ნ. ა. 50 „
Къ матеріаламъ по исторіи и древностіямъ Грузіи и Россіи М. Джанашвили. 1—25 „
კონსტანტინე VI, უცნობი აფხაზთა მეფე. . . . . 15 „
გენიალოგია ბაგრატ VI აფხაზთა და ქართ. მეფისა. . 15 „
უკრაინის მგოსანი ტარას შევჩენკო. . . . . ფ. 10 „

ადრესი ტელეგრამისათვის: Тифлисъ Грамотность. 1141.

მიგიღეთ საუკეთესო გემოს მარცვლოვანი,
ქვირითის (კავიარ.) **ხიზილალა,**
გამოსული ქერჩის
სელიოტკეები,
და ყოველგვარი
კონსერვები.

თევზის მრეწველნი
ძმ. ქაგელოვები.
პუშკინის ქ., საკუთარი ს. № 9.
ტ ე ლ ე ფ ო ნ ი № 712.
1131

მოგვდის მუდამ დღე საკუთარი სამრეწველოდან ახალი თევზი, ხიზილალა, (ჟიტკა), ლრაგული, თართი, ტარაღანა, ლოქო და სხვა. და აგრეთვე ყოველ დროს იყიდება მაღაზიაში **მოხარშული ღორში, ზურგიელი,** და ყოველგვარი

✦ შ ა ვ ი ხ ი ზ ი ლ ა ლ ა ✦